

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy evre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy evre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólátó sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szombat, november 1.

Mai számunk főbb közleményei:

Vesérelkek: A bankok és az állam.
Nevelési rendszer az árvaházban.
Egyrül-másról. Irta: Lux Terka.
Karagorgyevics mozog.
Újabb letartóztatás az Aradi ipar- és nép-banknál.
Temesvár Arad ellen.
Népszanatóriumot Aradnak!
Márk Károly minisiteri tanácsos.
Tárcadobás az aradi vásáron.
Halottak napján.
Lónyay grófné inkognitója.
A cár rokona — börtönben.
Csarnok: Jegyzetek az aradi vár ostromá-ról. Irta: Galsai Kovács Ernő.

A bankok és az állam.

Arad, október 31.

Abban az éjjeli órában, amikor a rendőrség emberei Böhm Adolfot letartóztatták, kikelték a szenzációk temetőjében, gyérfedte sirjukból a régebbi pénzügyi panamák szellemei. Kezdte a sort a Pesti Hazai Takarékpénztárnak másfél milliója, amely a Piufszich véres fejét viselte, azután jött az Aradi Polgári Takarékpénztár konzorciumának kísértete, majd hosszú rajvonalon a többien: Kiscell, Szombathely és a kisebb panamácskák posthumus alakjai. Valami halotti nótába fogtak, de csak a refrénje cseng a fülünkbe.

A kísértetek refrénje: ó, állami ellenőrzés!

Csakugyan, valahányszor újabb meg újabb eltűnt százezerek evattak föl köztisztelőben álló urakat, bölcs pénzkapacitásokat gazemberekké, mindig hallottuk a kívánságot, hogy az állam gyakoroljon ellenőrzést a pénzügyi intézetek vezetésénél. Az államnak hivatása, hogy a polgárok életének és vagyonának biztonsága fölött őröködjék. A vagyonunk pedig, látjuk, ott se biztos, ahol legbiztosabbnak hisszük. Ma a bankban a felügyelő-bizottságnak a legnagyobb jóhiszeműséggel hihetetlen rendet, pontosságot és becsületességet van alkalma konstatálni; s holnap már megdöngetik a pénzügyi intézet fundamentumát az eltűnt részvények, a fiktív-számlák, a dubiózus követelések és a közönséges, jól takart zsebelések. Es kit vádoljunk? A házi tolvajtól az isten sem óv meg, — és ez a közmondás a valószínűbbek közé tartozik. Az igazgatóság, felügyelő-bizottság, ha még annyira magaslatán van is hivatásának, alig lehet az az ezerszemű cézár, akinek a vigyázatát csak középezen ügyes vezérigazgató vagy pénztáros ki ne tudná játszani. Az ellenőrzés a mai formájában tehát szenteltvíz. Lakat, amelynek gyerekjáték a tolvajkulesát megtalálni.

Jöjjön tehát az állami ellenőrzés. Azok, akik a minden téren való függetlenségnek barátai és károsnak tartanak minden állami gyámkodást; az újabb és újabb sikkasztások terhei alatt mégis belétörődnek a gondolatba: ha senki se tud

ellenőrizni, ellenőrizzen az állam. Itt nem állhat meg a Justh Zsiga parasztjának híres mondása: valahogy csak lesz, se-hogy még sohase volt. Hanem úgy áll a dolog, hogy így, ahogy most van, sehogyan sincs jól. Másként kell lenni — valamiképp.

Hanem a ködfoszalányok közül, amely a pénzügyi intézetek állami ellenőrzésének eszméjét körülveszi, még mindig nem csillant elő olyan ötlet, amely ennek az állami ellenőrzésnek helyes formáját meg tudná mutatni. Valahány eset fölmerült, mindannyiszor újság-hasábokon és ankétek zöld asztalánál megindult a vitatkozás az ellenőrzés, speciálisan az állami ellenőrzésnek kérdése fölött. Volt, aki olyan kormánybiztos-félet ajánlott, aki egész éven át rovincsolná az ország pénzügyi intézeteit; mások a pénzügyi intézetek által közösen fentartott központi ellenőrző szervezetet proponáltak, amelynek működési körét az állam szabályozza és tegye kötelezővé. De mindegyikre újfent kimutatták hozzáértő szakemberek, hogy nincs reális értéke.

És hogy vagyunk ezzel az eszmével most, Böhm Adolf után?

A Kolombusz-tojás még nincs meg. De az idea már valamennyire megérett, az állami ellenőrzésnek jönnie kell. Az elsikkadt milliókat, százezreket már nem hozza vissza; azt se lehet egész határozottsággal föltenni, hogy azután már nem fognak többé lopni a bankokban. Hiszen

TARCA

Mért nem!

Mért nem jövünk öregre a világra,
Ezüstös hajjal, gondokkal tele,
Mért nem fut vissza az időnek árja
S mért nem ifjulunk meg mi is vele?

Ó mily jó volna sápadt őszbe menni
Hideg, dermesztő, zordon tél után,
A zuzmarát, szélsirást elfeledni,
Örülni, hogy levél is csüng a fán.

Mily lánggal törne napja ránk a nyárnak,
Hogyan járnók szerelmünk mezejét!
Mögöttünk tél, sötétlő, szürke árnyak,
Köröttünk rózsák égnek szertesztét.

Mint tovaszállott szerelomnek álma.
Lebegne ránk zsongón a kikelet;
Minden gyümölcs nyiló virágra válna,
Játszó pajtásként játszanám veled.

Világunk mindig kisebb körbe veszne,
Nem sirna emlék a multak helyén.
És elpihennénk mindent elfeledve,
Mint csecsemő az anyja kebelén.

Pásztor Árpád.

Halottak napján.

— A temető krónikája. —

Ma van az esztendő legszomorubb napja: halottak emléke, halottak siratója. Elők vándorlása ki a temetőbe, a néma rögökhöz, a korhadó fejfákhoz, az álmodozó hanthoz, melyen fűszál sincsen, gonddal ápolat sirhoz, amelyen virágot, örökzöldet öntöz a kegyelet könyve.

Sirató van elég, gazdag is, szegény is. Hiszen olyan gyakran zug bug a gyászos, szomorú harangszó, utolsó bucsura, temetésre hívja. Eszünkbe juttatja, hogy ma ismét többen vannak egyfelől ott kint a csendes sírok közt, s kevesebben egyfelől azok között, akik még huzzák az életnek sokszor megunt rabigáját...

A krónikásnak ma van a legszomorubb kötelessége. Osszeállítani a leggyászosabb névsort: az év halottainak névsorát. Egy év története van itt elmondva, ebben a névsorban, anynyi emlék, ahány név, anynyi szomorúság, ahány halott.

(Az ország gyáza.)

A nagy halottak között egy öreg, ősz matrona: Bánffy Dezső bárónak édesanyja: özv. Bánffy Dániel báróné első a névsorban. Jóval később költözött el az élők sorából Dobsa Lajos, a híres magyar író. Meggyászolta az egyházi világ Goldis József aradi püspök elhunytát, majd Győry Elek orsz. képviselő, Horánszky Nándor miniszter, Heller Ágoston, a kiváló tu-

dós fizikus, dr. Hazay István, a miniszterelnök titkára, Holub Emil, az afrikai utazó, Inczedy László író, gróf Károlyi Tiborné, szül.: Degenfeld Emma grófnő, Kézsmárky Tivadar dr. orvos-tanár, Keleti Gusztáv festőművész, Király Pál nyelvész, Lauka Gusztáv író, Lonovics József Csanádmegye főispánja, Névy László tanügyi író, Ráday Gedeon gróf, az egykor rettegget kormánybiztos, Ruttkayné-Kossuth Lujza, Kossuth Lajos testvére, Schlauch Lőrinc nagyváradi bíboros, a nemesszívű főpap, Steindl Imre műépítész, Szigeti József aktor, Tisza Kálmán, a magyar politikai élet legnagyobb fia, Tibád Antal orsz. képviselő, Tolnay Lajos és Vadnay Károly írók, Veszelei Károly költő és Zemplényi P. Gyula, az újságírók halottja következtek a sorban azok között, akiknek halála az egész ország közéletére kihatással volt.

(Arad halottal.)

Bizony a mi városunk is kivette a maga részét a gyászból. Közéletének nem egy előkelő, neves halottja van, köztük: Bánhidny Sándor báró főrend, Beke Károly pénzügyigazgató, Csik János igazgató, Gál Lajos pénzügyi titkár, Hász Sándor, az ügyvédi kamara elnöke és a törvényhatóság tagja, Jáki Tóth István, a mortarnovari harcász, Martiny Gyula, az osztrák-magyar bank aradi fiókjának főnöke, dr. Matavovszky Nándor főorvos, Purgly Lajos földbíró, Petőcz László jószágigazgató m. kir. intéző, Szontagh Gyula, a kereskedelmi testület elnöke, a város törvényhatósági bizottságának

loptak adóhivatalban is, a mely pedig állami intézmény és ugyancsak körül van sáncolva az állami ellenőrzéssel. Hanem meg kell tenni annak a bizalomnak kedvéért, a mely minden ily eset nyomában a pénzügyintézetek iránt megrendül és a melyet sok ily megrázkódtatásnak kitenni nem lehet.

Hogy milyen legyen a formája az állami ellenőrzésnek, arra a szenzációk izgalmaiban soha sem fog megszületni a helyes eszme. Talán később, a mikor higadtan le fogják vonni az összes esetek moráljait, — nagy az anyag, sokat lehet belőle leszűrni, — mégis meglesz a Kolombusz-tojás.

Most inkább csak arról beszélhetünk, hogy milyen *ne legyen* az állami ellenőrzés, hogy orvosság helyett a bajt ne öregítse. Bizonyos, hogy az üzleti szabadságot, a mely oxigénje a kereskedelem levegőjének, nem szabad elvonni. Különösen óvatosan kell bánnia azzal a mimózávirággal, a melynek illatából gyakran árad ki a bankok életének mérge: a hitelnyújtás. A pénzügyintézeteknél előfordult sikkasztásoknál sokkal nagyobb bajt okozott már a könnyelmű hitelnyújtás. Bizonyos, hogy sok tennivalója van az ellenőrző kéznek, de az ügyetlenül alkalmazott békó egy csapásra megronthatja az egész pénzügyet.

Az állami ellenőrzéssel tehát már nemcsak megbarátkoztunk volna, hanem kívánjuk is azt. De azután az ellenőrzés ne legyen Mohamed esője, a melyben nincs köszönet, és ne legyen olyan elhibázott dolog, a mely után esetleg a mai panamával fertőzött világot régi jó időknek lehessen nevezni. *Es kommt seltens was Besseres . . . . .* de az állami ellenőrzés talán kivétel lesz. +

Fejérváry a királynál. Ő Felsőge ma délelőtt fogadta Bécsben Fejérváry Géza három honvédelmi minisztert. Beavatott udvari körökben bizonyosnak mondják, hogy a póttartalékos javaslatot teljesen elejtik s egy év múltán terjesztik be az ujonc-létszám felemeléséről ren-

delkező javaslatot. *Szögyén* Marich nagykövet meghívása is e kérdéssel kapcsolatos. Portálják a nagykövetnek ezt a nyilatkozatát, a melyet egy kiváló politikussal közölt: „Nevetséges minden törvényjavaslatot azzal megokolni, hogy a hármasszövetség követeli. A hármasszövetség erős a póttartalékosok nélkül is.“ Ez a nyilatkozat a királyhoz is eljutott.

A szepesszombati petíció. A lapoknak az a híre, mintha *Nosz* Gyula szepesszombati mandátuma ellen, már napokkal ezelőtt újabb petíciót adtak volna be, tévedésen alapszik. Igaz ugyan, hogy a kérvényezők már három nappal ezelőtt deponálták a 3000 korona-biztosítékot az állampénztárral, de maga a petíció tényleg csak ma reggel, tehát a törvénytörvény határidő utolsó napján érkezett be a kuriához.

Nevelési rendszer az árvaházban.

Arad, október 31.

Nyílt level.

Tekintetes Műlek Lajos dr. ügyvéd urnak.

A városi közgyűlésen az árvaház költségvetésének tárgyalása alkalmából t. ügyvéd ur nagy vehemenciával támadta meg az intézet nevelési rendszerét. Miután az árvák nevelése — szabályzatainkban foglalt intenciók alapján — közvetlenül reám van bízva, ennél fogva az elmondottakat önmagamra nézve vádaknak tartom. Így tehát jogom van ahhoz, hogy ezeket igaz tényállásokkal megcáfoljam.

Mielőtt azonban ezt tennem egy pár kérdést vagyok bátor ügyvéd urhoz intézni. Ugyanis mondja meg kérem: volt-e valaha ügyvéd ur a mi árvaházunkban? Meggyőződött-e közvetlenül annak belső életéről és miben találja a nevelésre vonatkozó „visszás, ferde helyzeteket“? Nagy szavak azok, a melyek ügyvéd ur ajkairól a közgyűlésen elhangzottak, a melyekkel elfogulatlan ember közvetlen tapasztalat híján nem szokott vádolni senkit.

Hát bizony nemcsak hogy nem volt itt és meggyőződést nem szerzett, hanem még csak az évenként kibocsátott értesítőnk sem olvashatta át, a melyben az árvák napi munkarendje, valamint az egész évi egyéb házi foglalkoztatásuk fel van tüntetve, mert ha elolvasta volna, úgy meggyőződhetett volna arról, hogy sehol még a legszegényebb család sem foglalkoz-

tatja ilyen mérvben s hasonló sokoldalú munkákkal gyermekeit. Egyben engedje meg, hogy miután módomban áll, itt bebizonyítsam, hogy ha ügyvéd ur volna helyettem árvaház igazgató (örizze meg az ég ettől a hálátlan hivataltól) sokkal jobban elkényeztetné az árvákat, mint én. Hiszen tetszik még emlékezni, hogy ezelőtt 2-3 héttel ügyvéd ur szobainasi szolgálatra egy fiut kért tőlem (ki elég erős termetű 14 éves korához) s mikor elvezettem, jóakaratu mosolylyal jegyezte meg, hogy gyermege még ez a fiu erre a munkára, pedig az árvaházban ennél nehezebb munkákat is teljesít és a mellett a polgári isk. III-ik osztályát is végzi.

De kérem ne higgyen nekem, miért is ügyvéd urat, valamint azokat, kik ügyvéd ural egy nézetten vannak tiszteletteljesen meghívom, méltóztassanak elfáradni reggelenként 5 órakor, midőn mindkét nembeli gyermekek hálószobáikat, munkatermüket stb. takarítják. Méltóztassanak elfáradni ide este 7-8 óra között, midőn fiuk s leányok a konyhán mosogatnak vagy csütörtökön d. u. 1-2 óra között, midőn az összes evőeszközöket surolják, míg d. e. az összes rézcsapokat, ablak- és ajtó kilincseket takarítják. Vasárnap d. e. 8-10 óra között, midőn a fővizsgálathoz a nagy takarítást végzik. Ugyancsak csütörtökön, mikor felváltva a nyári vagy téli ruhájukat, ágynemű s pokrocsukat porolják, máskor meg e napon a raktárakat takarítják.

A leányok meg a mosókonyhán apróbb ruhaneműket mosnak, az araválók vasálnak, mások a konyhán szorgoskodnak.

Méltóztassanak elfáradni tavasszal, mikor a kerti munka kezdődik, mikor az árvákból ki-nevezett tábla-gazdák tábláikat vetélkedve munkálgatják, nyáron 5-7 óra között, midőn a veteményeket a kutból általuk huzott vízzel öntöző kannákból locsolják, majd gyomlálnak, palántáznak, vagy a kerti utakról a szemetet kézzel szedik stb. Télen, mikor havat hánynak burgonyát tisztogatnak a csiráktól; nyáron a nagy szünetidőben, midőn a butorokat, valamint a vízkiöntők körül a falat oiajfestékkel átfestik. S ha mindezek s más egyéb dolgokról meggyőződni méltóztattak, legyenek szívesek betekinteni még a dolgozó műhelyünkbe is. Az innét kikerült munkák 1899 ben karácsonyra rendezett kiállításunkon voltak hat napon át belépő-díj nélkül megtekinthetők. — Természetesen ezt sem méltóztattott, mint sokan mások megtekinteni, pedig sok olyan dolog volt itt, a mi a fentebbiekhez hasonlóan arról győződte volna meg az ügyvéd urat, hogy mi bizony igazán az életnek és munkálkodására neveljük az árvákat, tehát nem olyan „ferde, visszás“ az a mi nevelésünk, hanem csak

tagja, Vörös Vidor, Aradmegye ny. főügyésze és végül névsorban a legutolsó helyen Weitzer János, Arad e nemes szívé jöltevéje.

Azon halottak névsora, akiknek halálesetéről hozzánk gyászjelentést küldtek, a következők:

Abafy Emil cs. és kir. kamarás, Antoneszku István, Arkossy Vilmosné, szül.: Zoltán Olga, Amigó Józsu.

Bund Árpád dr., özv. Bodnár Gáborné, szül. Schauer Anna, Bund Aurél, özv. Breitenbach Ferencné, szül. Menrath Anna, Brunhuber Gyula, Bach Géza, Bienenstock Mór, dr. Balázs Vilmos, Beszedits Antalné, Büchler Ilona, férj: Koumia Nándorné.

Csik János, Csanády Géza, Dubinszky Lajosné szül.: Fychy Katalin, Csizmás Jánosné. Ifju Deschán Péter, özv. Derestye Balásné, Dengl Antal, Deutsch Ignác, Dengl Károly, Deutsch Miksa.

Erdőfy Ferenc, Eckstein György, Éliás Lipót, Flesch Mór, Fekete Árpád, Fried Samu, Farkas István, Faragó István.

Green Jolán, Guttmann Henrikné, Gellényi Hajnalka, Gherba György, Gál Lajos, Goldmann Dávid, özvegy Glück Adolfné, Glatz Utmár.

Hofbauer Lajos, Hollaki Ferenc, Hruzek Béláné, szül. Jiraszek Mária.

Özv. Jorgovits Demeterné, Iritz Bernát, Jáki Tóth István, Junga György, Jahn Vilmos.

Kemenesaljai Kiss Margitka, özv. Knothy Sebestyenné, szül. Nyéki Lujza, Koncs Karolin, Kiss Zsigmondné, szül. Bartha Mária, Kutschera Jánosné, Kopetkó Károlyné, Kotilla Józsefné, Kiss Józsi, Keresztes István, Kell Manó, Kova-

icsik János, özv. dr. Köpf Jánosné, Kállay Géza, Kovács Ilonka, Kárpáty Gusztávné, Korek Antalné, özv. Kinszky Györgyné, szül. Kirits Helén, Kovács Istvánné, szül. Kállay Anna.

Lukinics Ferenc, özv. Laboda Györgyné, Lautner Vioke, Laub Gáspár, Lovich Dezső, Lusztig Adolf.

Martiny Gyula, Maczyh József, Marty René, Messer Salamon, Martiny Ferenc, Munk Gyula, May Jakab, Mátyás József, dr. Mattavowszky Nándor, Mandl Mór.

Özv. marosvásárhelyi Nyirő Józsefné, szül. Thuránszky Natália, Neulinger Margit.

Obetkó Kálmán, Onodi Gergely, Oláh Elemérné.

Purgly Lajos, Petőcz László, Pákásky József, Petrovszky Károly, Pécseli Sándor, Palényi Miksa, Poillák Hermanné, Pellegrini Benitta, öz. Pintér Gyuláné, szül. Likáts Józsa.

Zombori Rónai István, Raskó László, Rónay Lajos, Rochel János, Ruzsicska Emil, Reiner Adolf, özv. Rotter Jánosné, Reich Ede, Ráth Jánosné, Román György, Rittich Antal dr., özv. Reicher Béláné, szül. Kelecsényi Ilka.

Szontagh Gyula, Szakál Ferenc, Stégmüller György, Schulhof Károly, özv. Steiner Martonné, özv. Solymos Józsefné, özv. Schiller Vendelné, Schannen Lajosné, özv. Schwartz Antalné, Schwartz Hermann, Sepeczán Gyula.

Téglássy Gábor dr., Tapakovits János, Tessits Mihály, Tóth Mihály, Telecsán Mihály, Tenner Adolf.

Vojtek Irmuska, özv. Vadasy Jánosné, Vékony Pál, Vargay Gyuláné, szül. Szántay

Erzsébet, Vertán Csaba, Weitzer János, Walcher Ferenc, Wolfner Ilés.

(A halál önkéntessel.)

Szere-száma nincs annak a sok öngyilkossági kísérletnek, amelyet egy aradi rendőri riporternek egy év alatt meg kell írni. Szerencse, hogy halállal aránylag csak igen kevés végződik. Ez utóbbiak közé tartoznak: Stessel Lipót, a maros-szlatinai gőzfűrészgár hivatalnok, Schweiger Ferenc gáji szabóság, Czeller Gyula tisztiszolga, Heidenreich Tivadar aradi szabó, aki a Baross-parkban lőtte főbe magát, Szabó Antal honvédhuzár a Marosba fult, Schwéger Lajosné és Hauser Vilmos Borosjenőn, egy szállodában lőtték agyon magukat, Major Miklós, Makó volt polgármestere a közelmúltban vetett véget önkéntesével életének, Zsebzan Miklós waggongyári munkás és kedvese Hack Péterné a családi erdőben végezték be szerelmi viszonyukat egy drámával, Deutsch Adolf, az aradi majom-színház igazgatója főbe lőtte magát, Hodis Jenőné, a berzovai kereskedő fiatal felesége pedig alig néhány nap előtt követte el halálos végű öngyilkosságát.

Az anyaföld.

Irta: Simó Ferenc.

Lomhán, nagy szuszogással lihegett a kis kőlyök lokomotív a hegyek között. Szinte érezni lehetett a nagy zakatolásából, hogy menyire igyekezik a cél, a fővonal állomása felé. Szerinte sápadt lombra erdők kísérték, melyek mögül szürkén terjengett elő a reggeli köd.

ferdén nézik vagyis jobban mondva ferdén látják, mert messziről nézik. Pedig közlőből még azt is meg lehetne látni, hogy az én és segédnevelőim kezei sem árulják el az uraskodást.

Egy hibát azonban mégis elkövettem, most már elismerem és pedig azt, hogy mindig beértem a csendes munkálkodás szülte tisztán tudattal, nem tanultam meg a nagy dobverést, nem engedtem meg magamnak annyi tétlen időtöltést sem, hogy a kávéházakat járjam magam dicséretére hangulatot kelteni, pedig manapság ez semmi által nem pótolható hiba.

Az árvák helyes nevelésénél mint biztos eszközt említi Ugyvéd ur az egyszerű, villany és központi fűtés nélküli nevelést; hiszen kérem szépen ilyen egyszerű árvaháza volt a nőegyletnek Aradon, a melynek éppen Ugyvéd ur volt hosszú időközön át titkára, s az ott neveltekkel sem voltak megelégedve, pedig biztosan ott is elkövettek minden üdvösnek vélt dolgot a sikeres nevelésre, azt hiszem elég garancia erre az akkori vezetőség t. i. maga a nőegylet függetlenül! s mégis még a közönségnek elég élelken emlékeztetében van, midőn ország-világ előtt ki lett mondva, hogy 50 év alatt még két árvát sem tudtak felmutatni, a kikből ember lett, mert a leányok mind nyílt házak lakói lettek és a fiúk elzüllytek. Hogy igaz-e, nem tudom, csak hivatkozom a következtetésekre, melyekbe a bírálatok esnek.

Kénytelen vagyok a sok megtámadtatás következtében a költségekre nézve is összehasonlítást tenni. A költségeket illetőleg positive tudom, hogy azon egyszerű árvaházban egy árva évi eltartása 157.73 frtba került és a mi luxusos árvaházunkban az előbbeni években 164.69 frt és utóbb dacára, hogy az árlejési árak egy s másban felszöktek 164.68 frtba. Hát hol van itt az arány? Lám ebből fényesen kiviláglik, hogy talán nem vagyunk mégis oly pazariók!?

Sajátságos az is, hogy az árvák között mindig a roszakról szeretnek beszélni. Ugyan kérem keressék már a jókat is, mert olyanok is vannak. Bocssáson meg, ha becses érdeklődést ártterelem pl. a fa- és fémipariskolába, hol több árvánk szorgalmát és haladását minden évben megjutalmazták, továbbá a polgári fiú- és leányiskolába, a tanító képzőbe és a budapesti orsz. óvónőképzőbe.

Inasaink is vannak jók, sőt egy már fel is van szabadulva; állásba helyeztünk már egy tanítót is most szeptemberben, egy kitűnő oklevelet szerzett óvónőnk is van, tehát már eddig több „kettő“-nél.

Ha mindezek dacára is Ugyvéd ur vagy bárki más is valami több sikerre vezető neve-

lési rendszert, módot ismer vagy tud, tisztelettel kérem kegyeskedjék azt velem akár szóbelileg, vagy talán összeállítva írásban közölni.

Minden igyekezettel arra fogok törekedni, hogy az árvaház igazgató-választmánya elfogadja és én pedig boldogan fogom betartani annak a rendszernek minden pontját, hogy végre meg van találva a mindenkinek tetsző helyes vezérfonala, mely után haladva a nevelésben, minden árvából derék becsületos, munkás, szerény, szóval minden tekintetben tökéletes embert nevelhetek.

Legyen szabad előre is hálás köszönetemnek kifejezést adnom, e nagy jótéteményért, mely végre e sokat csépelet ügyet az üdvös megoldáshoz fogja vezetni.

Vagyok kiváló és hálás tisztelettel

Balázs Ferenc
árvaház-igazgató.

Karagyorgyevics mozog.

(A szerb trón örökösai.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31.

Egy idő óta, valhányszor a szerb trón jövődős sorsa foglalkoztatja a politikai világot, mindannyiszor felmerül ez a név: *Karagyorgyevics*.

Az Obrenovics-dinasztia trónrajutása óta egyetlen percig sem szűnt meg ez a név kísérteni. A Karagyorgyevicsok szabadították fel a szerb népet és alkották meg az első szerb fejedelemséget. A sors úgy akarta, hogy a felszabadító család kénytelen volt átengedni helyét egy későbbi nemzeti dinasztianak. De a sors kereke forog és a Szerbiából száműzött Karagyorgyevicsok ma is remélik, hogy az ő javukra fordul.

Ezért nemcsak elvben tartják fenn jogukat a szerb trónra, hanem állandóan azon iparkodnak, hogy még a közel jövőben visszajussanak oda. Az öreg Karagyorgyevics Péter herceg Svájcban, ahol állandóan tartózkodik, élénk összeköttetést tart fenn szerbiai, belgrádi híveivel. És ezeknek a száma talán jelentékenyebb, mint általában gondolják.

Ez év elején, amikor Sándor király és Draga királyné házasságának meddő volta köztudomásúvá vált, s a szerb trónöröklés kérdése lázas izgalmakat keltett, Bécsben, Budapesten, Zimonyban és Belgrádban egyszerre működésbe

jött a Karagyorgyevicsok egész apparatusa. Kétségtelen volt, hogy a trónkövetelő család elérkezettnek látta az időt jogai nyomtatékos hangsúlyozására. Az már a véletlen doigja volt, hogy a család egyik igen távoli és trónkövetelésre már elvileg sem jogosult tagja, a sabáci balul kiütött puccs által az egész Karagyorgyevicsmozgalmat felbeszakította. A trónkövetelő Karagyorgyevics család sietve jelentette ki, hogy a sabáci államcsínyhez semmi köze sincs. Aztán az egész vonalon elhallgatott a Karagyorgyevics barát mozgalom.

A szerb trónöröklés kérdése ma ismét kísért. Belgrádból ismételve megcafolják ugyan azt a hírt, hogy a királyné öccsét, *Ljunnyevica* főhadnagyot kiáltják ki trónörökösnek, de azt mindenki beismeri Belgrádban, hogy a trónöröklés kérdése csakugyan foglalkoztatja a királyt és tanácsosait. Ily körülmények között igen feltűnő, hogy az ifjabb Karagyorgyevics herceg, a tényleges szerb trónkövetelő, *ismét Magyarországon járt*.

A herceg Svájcban Bécsen keresztül érkezett. Kiséretében egy Ausztriában élő száműzött szerb államférfi volt. A herceg titokban érkezett Budapestre és lehetőleg került minden feltűnést. *Sűrűn és hosszan érintkezett Budapesten lakó szerb politikai menekültekkel*. Azután a vidékre utazott, honnan egy napi tartózkodás után visszatért Budapestre. Utközben találkozott azzal az előkelő állású hívével, aki Belgrádból egyenesen e célból utazott a herceg elé. Budapestre visszatérésekor a herceg ismét fogadta ottani híveit, azután másnap visszautazott Svájcba.

Karagyorgyevics herceg nem először jár Budapesten. Az ott élő szerbek közül igen sokan személyesen ismerik és ott tartózkodását igen élelken tárgyalták. Kétségtelennek tartják, hogy a herceg utazása összefügg a szerb trónöröklés kérdésével.

TÁVIRATOK.

A ruszcsuki találkozó.

Bukarest, október 31. A félhivatalos lapok a következő jelentést közlik: November 11-én *Károly* király Ruszcsukban meglátogatja *Ferdinánd* bolgár fejedelmet. Ez alkalommal kirán-

Az erdők háta megett magas, felhőbe vesző hegyek emelték magasra fehérítő fejüket.

A vonaton kevesen utazunk. Egyik kis álmódon beszállott egy szomorú öreg asszony s egy fiatal, szőke vőzna kis leány.

Egy öreg székely cseléd kísérte őket, nagy némán elbucszottak, semmi hang, semmi hangos szó nem kísérte a bucsút.

Mikor a vonat tovább indult, a két nő, az öreg s a fiatal odaálltak az ablakhoz s néma, szomorúsággal nézték az utóljára látott édes anyaföld sápadó arcát.

Utóljára látták, ez a néma bucsu azt mondta.

Azután mentünk ki, ki az erdélyi hegyek közül, el-el maradt az ősi bércek koronája — s messziről magas gyárkémények füstje jelentette, hogy a város, a fővonal felé közeledünk.

A pályához előtt nagy, idegen ember tömeg hullámozott. A két nő összehúzódva, idegenül tekingetett körül az ismeretlenbe. Az első lépésük volt, ki az anyaföld öléről, a durva, nagy világba.

A hatalmas, gőz-bivály sivitott s robogva vágattunk előre, ki Magyarországra felé. Mi a vasúti utazás a nagyvilág gyermekének. Megszokta, semmi. Elmegyünk egymás mellett, mi utitársak, a gyengét félre lökjük, lépésünk szilárd — a vasúti kocsi szőnyegén is erősen állunk — mi a nagyvilág emberei.

De az anyaföldről most kitaszítottak. nézd! E forgó, változó élet küzdelméből, melyben anyagi részük lesz, most veszik az első leckét.

Nincs egy emberi lény, kinek nézése ro-

konérzést dobantana meg szívünkben, nincs kihez szólhatnának, lelkünk fájdalmára csak a kocsi vad zakatolása felel. Hová mennek?

Ki a nagy világba, a fővárosba, Az anyaföld nem ad több kenyeret, ő is szegény. Elküldi gyermekeit:

— Kolduljatok. Véres verejtékekkel keressetek kenyeret!

Az étkező kocsiban vidáman beszélgettek, egy-egy kocsiban nyugodtan aludt egy-egy nyugodt jövőjű utas. az öreg asszony s a fiatal leány pedig ismét ott állott az ablakban, fejüket a homályosodó üvegtáblához szorítva.

Az Alföld szürke homálya ölelte lassan körül az egész vidéket. Ameddig a szem el látott, a végtelen szomorúság feküdt le a síkságra. Sehol semmi biztató fény nem csillant elő, legfeljebb, ha a pásztor tűz kőbor fénye pisálkolt bántó szomorúsággal.

A folyósokon mind többen és többen álldogáltak. Hangos, semmit mondó, rendes beszélgetés folyt. Az egyik ember a családi dolgairól beszélt, a másik üzletéről. Ugy, ahogy szoktak beszélgetni azok, kik megszokták a gondot, a bajt, az örömet egyszerűséggel fogadni.

Az a fehér hajú asszony, az a szőke székely leánygyermek kivel, miről beszélt volna?

Mondták volna:

— Földöntető koldusok vagyunk! A ma nem a miénk volt, a jövőt nem ismerjük.

Mondta volna az öreg:

— Nem bírok már semmit. Mi vár reám?

Mondta volna a leány:

— Fialat vagyok, nem ismerem az életet. Nincsen senkim. Mi vár reám?

S a robogó vonat zakatolása, mintha zugva ordította volna vissza:

— Semmisem a tiétek. Semmiték sincs. Elpusztulásotok a jövő képe. Erő kell a világi harchoz. Meiyiteknek van!

A főváros felé közeledtünk. A sötét vidék mélyéből, mint valami izzó pokol világított elő a milliárdnyi szemű város. Felette a villam és gáz világításában sötétben terjengett a füstös köd, mintha az égő város hamuja világított volna elő. Egy rettenetes Babilon képe látszott, mely nyitott szájjal várja a beléje rohanókat.

A vasut menydörögve vágattott át a váltókon, szembejövő mozdonyok rohantak el mellettünk, vörös tűz szemekkel belemeredve a sötét leszálló őszi éjszakába.

Mintha egyszerre érezte volna az ember, hogy megragadta az a nagy kerék, mely felkapja a gyengét, s mint vihar a falevelet, hajtja s dobálja ide-oda.

Már alattunk volt az egész főváros, utcáin látszott a mozgó emberáradat, kocsik s villamosok vágattak előre.

Az öreg asszony s fiatal leánya remegve, megrendülve nézték a szemeknek rettenetes fényre, s mikor a gőzmozdony élesen sivitva jelezte, hogy érkezünk, — egymásra borultak s halkán mondani kezdték: Mi atyánk Isten, ki a menyekben vagy...

dulást terveznek a plewnai csatatérre. Örömmel üdvözöljük ezt a látogatást, mint szerencsés jelét a szomszéd országokkal való barátságos viszonyoknak és mint zálogát Kelet-Európa békéjének. Megható és lélekemelő pillanat lesz, a mikor a plewnai győző és Bulgária fejedelme barátságosan kezét szorít egymással azon a harctéren, a melyen a fejedelemség kovácsoltatott.

A pestis.

London, október 31. A *Daily Telegraph* jelenté New-Yorkból: Itt nagy izgatottságot keltett néhány távirat közlése, a melyek szerint sok városban azt beszélik, hogy San Franciskóban a bubopestis pusztit. Hír szerint ott február óta minennap vannak halálozások pestis következtében. A városi hatóságok ezzel szemben konstatálják, hogy egyetlen egy ilyen eset sem fordult elő.

Ujabb letartóztatás az Aradi ipar- és népbanknál.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31.

Egy hét előtt pattant ki az *Aradi Ipar- és Népbank* szomorú szenzációja, a nagyarányú sikkasztás, melynek fordulatai azóta szüntelen izgatottságban tartják a kedélyeket Aradon. A pénzintézettel szemben megnyugodott már a közönség, s az izgalmat most már nem a nyugtalanság, hanem a természetszerű érdeklődés támasztja.

Az utóbbi két nap ugyancsak elég anyagot nyújtott ennek az érdeklődésnek: tegnap éjjel a fogházba vitték *Böhm* Adolfot, a bűnös vezérigazgatót, ma pedig oda került *Konsitzky* József főkönyvelő, ki *Böhm*nek segédkezett nyújtott a könyvek meghamisításában.

A nagystilű bűnös mellett *Konsitzky* szájalomraméltó áldozat, kinek letartóztatása hírét mindenütt sajnálkozással fogadták. Tisztviselő társai, kik közvetlen közelből látták működését, nem akarják elhinni, hogy ő is bűnbe esett volna.

A mai nap eseményei a következők:

Konsitzky József letartóztatása.

A mai nap főeseménye az Ipar- és Népbank sikkasztási ügyében *Konsitzky* József főkönyvelő letartóztatása volt, mely az intézet igazgatóságának feljelentése alapján történt.

Az igazgatóság ma délelőtt felszólította a rendőrséget, hogy terjeszse ki a vizsgálatot *Konsitzky* ellen, miután neki is része van a *Böhm* Adolf által elkövetett bűnös manipulációkban. A feljelentés azon alapon történt, hogy *Konsitzky* az igazgatóság előtt beismerte bűnrészségét.

Vajda István dr., az intézet ügyésze nyújtotta be a rendőrséghez az írásbeli feljelentést, melyet az igazgatóság nevében *Tagányi* István igazgatósági elnök és *Ring* Lajos igazgató irtak alá.

Az egész sikkasztási históriának legmeghatóbb, igazán a szívet rázó részlete volt *Konsitzky* József főkönyvelő letartóztatása. Délben történt ez a szomorú aktus, melyet a rendőrség részéről ugyanazok foganatosítottak, kik az elmúlt éjjel *Böhm* Adolfot vitték el lakásáról.

Déli fél tizenkét órakor megjelent az Ipar- és Népbank hivatalában *Greén* Nándor tb. főkapitány, *Szecepkovszky* Teofil rendőrtiszt és *Mátyás* detektív. *Konsitzky*, bár nem dolgozott, a hivatalban tartózkodott, hogy szükség esetén rendelkezésére álljon az igazgatóságnak. *Greén* kihallgatásra szólította *Konsitzky*t, s vele, valamint *Szecepkovszky*val a kisebb igazgatói szobába vonult. Az igazgatók átmentek egy másik szobába.

Hosszu ideig tartott a kihallgatás, mely alatt a tisztviselők benn a közös nagyteremben dolgoztak. Szorongó érzés fogta el a szíveket, s aggódó várakozással tekintettek az igazgatói szoba ajtajára várva a bekövetkezendőket. Vajjon mi lesz? Hogy végződik a kihallgatás? Elviszi-e a rendőrség *Konsitzky*t is a fogházba? Ezek a néma kérdések tették nyomottá a levegőt.

Benn a zárt ajtó mögött *Greén* Nándor sorra tette fel kérdéseit, melyekre *Konsitzky* izgalmasan, felindulva válaszolt. Beismerte, hogy *Böhm* vezérigazgató utasítására hosszabb időn át több ízben hamis adatokat vezetett be a könyvekbe. Mint alantas közeg tette ezeket feljebbvalójának parancsára, anélkül, hogy valamit kapott volna érte.

— Tudta, hogy hamis adatok, amelyeket bevezet? — kérdezte *Green*.

— Tudtam, de *Böhm* azt mondta, hogy az igazgatóság határozata folytán rendelkezik. Többnyire az igazgatóság ülése után végeztette a bejegyzéseket, s ezzel annál inkább elhitette velem, hogy az igazgatóság rendelkezése mindez. Így azután megnyugodtam s nem találtam okot a gyanura.

A vallomás után *Green* konstatálta, hogy *Konsitzky* úgy a saját vallomása, valamint a kihallgatott tanúk vallomása szerint büntetésre *Böhm*nek. Ezt értésére adva neki így szólott a főkönyvelőhöz:

— Előzetes letartóztatásba helyezem önt a büntető perrendtartás 141 szakaszának 2-ik pontja alapján, mert keresetforrása nincs, és a büntetés előrelátható mérve miatt szökésétől tartani lehet.

Teljesen összetörve, fájdalomba torzult arccal hallgatta e szavakat *Konsitzky*, akit megdöbbenet mozdulatlanságából felriasztott a főkapitány hangja:

— Kövessen!

Ekkor azután megtudták a tisztviselők, hogy *Konsitzky*re milyen szomorú sors esett, hogy letartóztatták. A főkönyvelő ekkor már nem tudott erőt venni magán. Zokogni kezdett és zsebkendőjébe rejtette arcát. Társai mély megindulással állottak fel az íróasztalok mellől s mindnyájuk szeme könnyes volt. Itt is, ott is felhangzott a zokogás s az intézet szolgálói hangosan sirva állottak *Konsitzky* körül.

— Isten áldjon meg mindnyájatokat — mondta fuldokló hangon.

Megindult az ajtó felé, de újra megállott. Odafordult *Hehs* Aladár kartársához és kérte, hogy tudassa beteg anyjával az őt ért csapást. Majd arra kérte, forduljon *Keresztes* Gyula dr.-hoz, hogy vállalja el a képviselőt. Egy pillanatra kitört a szelid lelkű emberből a harag.

— A gazember tönkre tett — mondta *Böhm*re célozva. — Végem van.

Azután újra családjára gondolt.

— Mi lesz gyermekeimmel — sóhaj-

totta kétségbeesetten — mi lesz szegényekkel.

A tisztviselők biztosították, hogy nem hagyják el családját a szomorú sorsban.

Végül azután menni kellett. Kitámolygott a hivatalból, s a bank Haszinger-utcai kapuján át távozva, *Greén*nel, és a rendőrtiszttel beleült a kinn várakozó kocsiába. A detektív a bakon helyezkedett el. Elszállítása nem nagy feltűnést keltett. A kapu előtt kevés ember várakozott csupán, egy pár újságíró s néhány kíváncsi.

A kocsi a városházára vitte *Konsitzky*t, hol a rendőrségi fogház irodájában helyezték el. Itt *Greén* megkérdezte, hogy akar-e enni valamit, mire tagadó választ adott. Délután fél négy órakor *Greén* Nándor pótlólag még egyszer kihallgatta *Konsitzky*t, azután a városháza hátulsi kapuján át a törvényszéki fogházba szállíttatta.

Konsitzky és családja.

Az egész városban általános sajnálkozást keltett *Konsitzky* József letartóztatásának híre. A főkönyvelőt úgy a hivatalában, mint a társaságban szerették és becsülték, szerény, jó modorú és ismert jószívűsége miatt. Ez a jószívűség nála azután tulságos gyengeségbe ment át, s ez okozta azt is, hogy igazgatójának felszólítására a könyvekbe bevezette a hamis tételeket. Egy ízben megtette — s ez már nagy erélyszámra ment a gyenge embernél — hogy odairta a hamis tétel mellé:

„Az igazgató ur utasítására.”

Tisztviselőtársai, kik nagyon szeretik, nem tartják bűnösnek s áldozatnak mondják. Ez a nézet róla a közönség körében is. Árnyat vet reá azonban, hogy többféle anyagi kedvezményben részesült a vezérigazgató részéről. Több adósságát fizette ki s szabálytalanul nagy előleget adott neki. Mindezekre azért volt szüksége *Konsitzky*nek, mert nagyon el volt adósodva s mindenfelől szorongatták a hitelezők.

Eltekintve az anyagi zavaroktól, nyugodt családi életet élt. A *Varjassy* József-utcában lakott nejével és két kis gyermekével, leánykájával és fiával. Magánál tartotta édesanyját is. Nejének szül. *Eötvös* Margitnak neve a helyi irodalomban ismert. Számos szépirodalmi munka, novella és elmefuttatás jelent meg tőle a lapok tárcarovatában. Szellemesen megírt dolgait mindig örömmel fogadta a közönség.

Hogy a költői lelkű asszonyra milyen csapás lehet a férjét ért szomorú sors, elképzelhető. Nem kevésbé súlyosan érintette az elfogatás *Konsitzky* édesanyját, ki fia lakásán beteg fekszik.

A letartóztatásról *Hehs* Aladár az Ipar- és Népbank tisztviselője értesítette tapintatosan *Konsitzky* családját.

Böhm a vizsgálóbíró előtt.

A mai délelőtt folyamán a királyi ügyészség a *Böhm* Adolfra vonatkozó összes iratokat *Nyirő* Géza kir. vizsgálóbíróhoz tette át, a ki mint ilyen a büntető perrendtartás értelmében 48 óra alatt köteles a terhelte kihallgatni és az előzetes letartóztatás kérdésében azonnal határozni.

A vizsgálóbíró a délután folyamán *Böhm* Adolfot bevezettette a földszinten levő szobájába, a hol téli kabátban, felgyürt gallérral, ón-szinű arccal jelent meg szuronyos fogházról kisérvé. A kihallgatás maga rövid ideig tartott és természetszerűleg abban az irányban folyt le, hogy az előzetes letartóztatásra fennforog-e kellő ok, vagy sem?

A kihallgatás befejezése után telefonon be-

idézte a vizsgálóbíró *Cédly* Károly dr-t, Böhm védőjét s mind ketőjük előtt kihirdette a szűkszavú végzést, mely szerint a rendőrség által hozott letartóztató határozatot *indokainál fogva helyben hagyja, tehát az előzetes letartóztatást fenntartja.*

A végzés ellen úgy a terhelt, mint védője *felfolyamodást* jelentettek be, a melynek írásbeli indokait részletesen holnap fogja a védő benyújtani.

A kihallgatás után felkísérték Böhmöt ismét a kórházi osztályban lévő cellába, a mely elég tágas, tiszta, két ágyas szoba, a hol azonban Böhm csak egyedül fekszik.

Felvezetése után az ügyészség kü'ön engedélyére meglátogatta védője, a ki azonban egyelőre csak a fogház-felügyelő közbejötté mellett érintkezhetett védencével, mert a négy szemközti való érintkezéshez csak a vizsgálat befejezése után van törvényadta joga.

Védője előtt Böhm azt a kívánságát fejezte ki, hogy szeretné családját látni és olvasni valót kér. Mindkét kívánságát előreláthatólag teljesíteni fogják.

Még a délelőtti órákban azzal a kérelemmel fordult a védő a királyi ügyészséghez, hogy engedjék meg az otthonról való élelmeztetést és Böhm saját ágyneműjének a bevitelét. A királyi ügyész mindkét kérelmet teljesítette, úgy, hogy már déli 1 órakor megkapta Böhm a fogházbéli első ebédjét hazulról. Az ágyneműt pedig a délután folyamán szintén bevitték a cellába.

Bár a cellában kellő hőmérséklet van, a míg Böhm főtartózkodik, folytonosan téliabátban ül s minduntalan arról panaszkodik, hogy nagyon fázik.

A holnap írásban beadandó felfolyamodás fölött az aradi kir. törvényszék vádtanácsa fog dönteni, azonban előreláthatólag csak hétfőn vagy kedden. A vádtanács határozata ellen még egy foku felfolyamodásnak van helye: a nagyváradi kir. ítélőtáblához, a mely ebben a kérdésben mint végső fórum hivatott dönteni.

Érdekes vallomások.

Böhm Adolf és *Konsitzky* József a mai nap folyamán többször állottak a nyomozatot vezető *Greén* Nándor tb. főkapitány előtt, aki a sikkasztás elkövetésének módja, ideje s az esetleges további bűnsegédek, illetve bűnpártolók után nyomozott.

Böhm Adolfot ma reggel hosszabb kihallgatás alá vette *Nyirő* Géza vizsgálóbíró. Míg Böhmöt kihallgatta, az ajtón a következő felratu tábla volt kifüggesztve:

Kihallgatás van.

Tilos a bemenet.

A vizsgálóbírótól a fogoly visszament a cellába; délután pedig *Greén* Nándor hallgatta ki. Ez a kihallgatás is meglehetősen hosszú ideig tartott. Böhm Adolf vallomása, kivéve néhány nagyon kis részletet, teljesen megegyezik *Konsitzky* vallomásával.

Böhm különben ma is kijelentette, hogy mostani vallomása nem deríthetik ki teljesen a tényállást, mert csak akkor tudna részletes, a most még ismeretlen részleteket mindenképp felvilágosító vallomást tenni, úgy az elkövetés módját és idejét is illetőleg, ha előtte volnának az intézet könyvei, melyekből megmutathatna mindent, ami még eddig érthetetlen.

Konsitzky Józsefet ma *Greén* kapitány a bankban és a rendőrségen hallgatta ki, *Nyirő* Géza vizsgálóbíró pedig a törvényszéken.

Konsitzky vallomása lényegileg az, hogy Böhm-től 4500 korona olyan előleget kapott, mely-

ről az igazgatóságnak nem volt tudomása. Ezenkívül vallotta azt is, hogy Böhm *kifizette egy ízben az adósságait.*

Konsitzky vallomása szerint több anyagi haszna nem volt Böhm sikkasztásából. Inkább a függőségi viszonya miatt nem jelentette föl a vezérigazgatót.

A cellában.

Böhm Adolfnak sokkal jobb dolga van, mint a többi foglyoknak, nem azért mintha az ügyészség uri volta miatt különbséget tenne vele, — az ilyen szempontok nem jönnek tekintetbe, — hanem mert Böhm beteg s állapota kiméletet igényel.

Böhm felváltva hol ül, hol fekszik az ágyban, melybe ma a saját ágyneműjét helyezték el. Haj ágyban van, mindig a hátán fekszik s az ujjával játszik. Hol a hüvelyk ujjait, hol a mutató ujjait forgatja egymás körül, mint ahogy a gyerekek szoktak „malmozni“, ezt a játékot pedig a szemeivel kíséri, mintha öröme telne ebben az ártatlan mulatságban.

Néha felkel s a székre ül, mely a cella egyik sarkában áll. Fejét lehajtja s nézi az ujjait, amint azok gépiesen malmoznak.

Böhm cellájában van még rajta kívül egy rab, aki ápolja s gondozza. Ez az ápoló egy rövid időre elítelt rab, akinek szökésétől nem kell tartani s aki jó viselete miatt „szabadlábos“ lett.

Böhm nem igen beszél az ápolóval, míg ez tágra nyitott szemekkel bámul Böhmre s folyton csóválja a fejét.

Egyszer megszólította félénken, bátortalanul, mint mikor az iskolás gyerek beszél a tanítóhoz. Csak annyit mondott csudálkozva:

— Hisz' mega gazdag ember volt!

Többet nem mondott, ő is Böhm is, tudta, hogy mi következik utána.

Böhm nem felelt, tovább malmozott az ujjával.

Meszlényi Antal dr. kir. ügyész ma bevitetett Böhmnek egy karos széket, hogy a beteg sikkasztó kényelmesebben érezhesse magát.

Böhm halálhíre.

Alig volt ma Aradon ember, akit ne érdekelt volna Böhm sorsa. Mindenütt ő róla beszélgettek.

Ma délután egyszerre mint a futótűz terjedt el a hír, hogy Böhm Adolf meghalt a cellában. Némelyek tudni vélték, hogy *öngyilkos* lett. Mások, kik a hirt ujságolták, csak annyit engedtek sejtetni, hogy Böhm nem természetes halállal mult ki. Voltak, akik már azt is tudták, hogy megmérgezte magát.

Természetes, hogy ez a hír csak vakhír volt s abból egyáltalán semmi sem igaz.

Dacára, hogy az ily módon kiszínezett hír már magán viselte az abszurditás bélyegét, mégis voltak sokan, akik elhitték.

Böhm Adolf állapota egyáltalán nem változott. Sem rosszabbul, sem jobban nem érzi magát, mint ma hajnalban, mikor közvetlen a letartóztatás után *Parecz* Gyula dr. törvényszéki orvos megvizsgálta.

Parecz dr. ma újból megvizsgálta s konstataálta, hogy közérzete kielégítő, érverése rendes s hőmérséklete is csak kevéssel magasabb a szokottnál.

Böhm délben nem evett semmit, bár hazulról kapta az ebédet. Este azonban jóízűen falatozott, éppen akkor, mikor haláláról beszéltek mindenféle részleteket idekint. Vacsorája előtt még *Greén* Nándor tb. főkapitány hallgatta ki.

Öngyilkosságról egyébként szó sem lehet, mert mikor a cellában elhelyezték, az előírt mód szerint kikutatták s elvettek tőle minden

kemény tárgyat. Azonkívül az ápoló is mindig vele van a cellában. Nem is lenne alkalma ahhoz, hogy öngyilkosságot kövessen el.

Konsitzky felebbezése.

A rendőrség tudvalevőleg előzetes letartóztatásba helyezte *Konsitzky*-t. Mikor átkisérték az ügyészséghez, *Meszlényi* Antal dr. kir. ügyész indítványt tett *Nyirő* Géza vizsgálóbírónak a letartóztatás fenntartása iránt.

Nyirő Géza maga elé vezettette *Konsitzky*-t, aki még akkor is sirt, kihallgatta s ennek végén fölolvasta neki azt a végzést, melylyel a letartóztatást továbbra is fentartotta.

Időközben telefonáltak a vizsgálóbírószágtól *Keresztes* Gyula dr. ért, akit a *Konsitzky*-család védőügyvédnek nevezett meg. Előtte és védenccé előtt hirdette ki a vizsgálóbíró a végzést. Mind a ketten felebbezést jelentettek be. *Konsitzky* hivatkozott arra, hogy állandó lakása van s hogy esze ágában sincs megszökni.

Keresztes Gyula dr. a felebbezés indokait holnap fogja írásban benyújtani. A felebbezés folytán az iratok felmennek a vádtanácshoz, mely ilyen esetben 48 óra lefolyása előtt köteles intézkedni.

A vádtanács abban az esetben, ha holnap korán megkapja az iratokat, még a holnapi nap folyamán összeül s dönt a felebbezés ügyében.

Lehet, hogy ekkor döntenek el Böhm sorsát is, hogy kiereszsek-e vagy nem.

A vádtanács elnöke *Gallu* József törvényszéki bíró, tagjai *Ribiczey* Ferenc és *Radány* Dezső dr. Az ügy előadója valószínűleg *Ribiczey* bíró lesz.

A tőzsdéi differenciák.

Napok óta rebesgették, sőt egyes lapok meg is irták, hogy Böhm az utóbbi időben is játszott a tőzsdén s hogy nagyobb differenciál voltak éppen most, a válságos napokban.

Ma a vizsgálat tényleg megállapította, hogy a mult szombaton, mikor a sikkasztás teljes képe már ismeretes volt, egy távirat érkezett Budapestről, egy ismert tőzsdéügynöktől, a melyben ez 40,000 korona tőzsdedifferenciára kér fedezetet.

Böhmnek tehát az utolsó időben óriási kötésekkel kellett csinálnia, mert csak rendkívül nagy mennyiségű papírnál fordulhat elő, hogy egy 40,000 koronás differencia merüljön fel.

A táviratot *Ring* Lajos igazgató kapta kézhez és először azt hitte, hogy üzleti távirat és ezért bontotta fel.

Ma mutatta be ezt a táviratot *Ring* az intézetnél vizsgálatot tartó felügyelő-bizottsági tagoknak.

Szerencsés időben történt a sikkasztás felfedezése, mert Böhmnek bizonyára a távirat után legelső dolga lett volna *a különbözetet egy újabb sikkasztással fedezni*, hogy aztán egy másik, talán az előbbinél is nagyobb kötéssel próbáljon szerencsét a tőzsdén. S így könnyen megeshetett volna, hogy a jelenlegi rossz és kiszámíthatatlan tőzsdéi viszonyok mellett egy pár év alatt eljátszotta volna az egész bankot.

Rend az intézetben.

Ma egy hete, hogy az Ipar- és Népbank igazgatósága megállapította, hogy Böhm Adolf éveken át folytatott sikkasztásaival megkárosította az intézetet. Ma már teljes a rend a bankban, hol a vezérigazgató és főkönyvelő teendőit a permanenciában lévő igazgatóság végzi.

Most, hogy a csabai fiók vizsgálatát is befejezték, összeállítják a mérleget. Az eddig megállapított hiány összege nem igen fog változni, legfeljebb aprólékos különbségről lehet szó. A mérleg elkészítése csupán könyvviteli szempontból szükséges.

A mai nap folyamán mindössze 14,000 ko-

rona betétet vettek ki az intézetből. Új betét egy érkezett

Érdekes, hogy egy 5,700 koronás betétet, melyet a napokban felmondtak, ma visszavittek az intézetbe.

A csabai hók vizsgálata.

Az Aradi Ipar- és Népbank csabai fiókin-tézetének megvizsgálására az igazgatóság fel-kérte Laczay Endrét, az Osztrák-Magyar Bank főnökét, Fodor Gyulát a megyei takarékpénztár könyvelőjét és Páris Lajos drt, a felügyelő-bizottság tagját.

A vizsgáló-bizottság az egész napon át szakadatlanul vizsgálta a pénztár álladékat, a le-téteket, a folyó számla követelések fedezetét és a váltótárcát. A legszorgosabb vizsgálat után a bizottság azon örvendetes meggyőződést sze-rezte, hogy a csabai bankfiókban minden a legpéldásabb rendben van. A fiókot a betevők nem rohanták meg; a betétek sorsa fölött a betevők még kezdetben sem aggódtak és az intézet minden zavar nélkül bonyolítja le üz-leti ügyeit.

A vizsgáló-bizottság tagjai ma este fél 10 órakor a táblai vonattal visszaérkeztek Aradra. Laczay Endre már holnap reggel előterjeszti jelentését az Ipar- és Népbank igazgatóságá-nak, mely bizonyára örömmel fog értesülni a jelentésről.

Böhm családja.

Böhm Adolf feleségét nagyon megviselte a csapás, mely férjének letartóztatásával érte. A sajnálatraméltó asszony tegnap éjjel, mikor férjét elvitték a törvény emberei, le sem feküdt többé. Egész éjjel ébren volt s reggel nem engedte fölhozni a függönyöket, hogy senki a lakásba be ne láthasson.

Reggel néhány rokona kereste fel a két-ségbeesett asszonyt. Ezeknek nyakába borult s nem tudott szólni semmit, csak fuldokolva sirt.

A h ziorvosnak, a ki ma felkereste, azt mondotta:

— A legjobb férj volt a világon. Én mellette akarok maradni a bajban. Az én szívem nem változott meg iránta.

Tegnap éjjel, mikor Böhmöt elvitték, fele-ségének három korona volt az összes vagyona. Ma reggel az asszonynak és a fiúnak nem volt a háznál semmijük. A rokonok raktak össze néhány forintot és átadták a fiúnak.

Böhmné arra kérte egyik rokonát, hogy keressen számára egy kis szobából és konyhából álló olcsó lakást, a hol meghúzódhassék, mert a bank épületében levő lakásból ma vagy holnap távozni akar.

Böhmné az iskolai év végéig mindenesetre Aradon marad, mert fia a főreáliskola nyolca-dik osztályát az idén végzi. A fiú tegnap örömmel mutogatta azt a levelet, melyet iskola-társai irtak neki.

Néha meg előveszi a fájdalom s ilyenkor egész magánkívül van s kezeit tördelve fogad-kozik, hogy támasza akar lenni az édes any-jának,

A látogatóknak még a mai borzasztó na-pon is mutogatta azt a levelet, melyet osztály-társaitól kapott.

Hétfőn megy az iskolába.

A reflex-tükör.

A reflex-tükör meséje belekerült a Böhm Adolf sikkasztása ügyébe is. Van ugyanis itt Aradon egy özvegy asszony, névleg Fahidi Mórné, aki még minden aradi sikkasztás alkalmával előhozakodott az ő felfedezésével: a villanyos tükörrel. Azt tartja ugyanis, hogy minden lünett egy Budapesten élő férfi-rokona vesz rá a sikkasztásra. Ennek birtoká-ban van ugyanis egy villamos reflex-tükör, melynek

fényét Budapestről ráveti az ő kiszemelt aradi ai-dozatára s az akkor kénytelen sikkasztani. Így tör-tént ez Bácsfal, Kriványnyal, sőt Birnstingl Izidorral is, aki Fahidiné szerint becsületes ember volt, csak a villanyos tükör fénye következtében ke-rült a sikkasztás vádjába.

Végig járta ez a szerencsétlen asszony már az összes aradi rendőrhatalóságokat evvel a rögeszméjével s mindenütt azt kérte, hogy ezt az ő fővárosi rokonát tegyék ártalmatlanná, mert végre korrumpál-ni fogja az egész várost.

Fahidi Mórné ma a Böhm sikkasztásainak okát is megállapította és megmagyarázta az ő rögesz-méjével, a reflex-tükörrel. Megjelent ugyanis dr. Szokolcay Lajos alügyész előtt s feljelentést tett a rokona ellen, aki Böhmöt a sikkasztásra rávette.

Épen ebben a percben lépett be az ügyész szobájába dr. Parecz Gyula főcruvos, aki észrevette az asszony külsején annak zavart elmeállapotát s avval nyugtatta őt meg, hogy feljegyezte a villa-nyos tükör tulajdonosának nevét s megígérte az asszonynak, hogy gondoskodni fog annak ártalmat-lanná tételéről.

Ki lesz Böhm utódja?

Korai ugyan még beszélni arról, ki lesz Böhm Adolf utódja az Aradi ipar- és népbank ban, a közvélemény azonban már foglalkozik ezzel a kérdéssel, mert való-szinű, hogy a vezérigazgató és titkár nél-kül maradt intézet élére lehető rövid idő alatt igyekezni fog az igazgatóság új ve-zető embereket állítani.

Két név már eddig is forog közzé. Egyik verzió szerint Laczay Endrét, az Osztrák Magyar Bank aradi főnökét sike-rült volna megnyerni az igazgatóságnak. Ez kétségkívül a legkitünőbb akvizíció lenne az intézetre, azonban nem való-szinű, hogy Laczay jelenlegi előkelő pozi-cióját a vezérigazgatósággal felcserélné.

A másik verzió szerint Varjassy Dezső, a Földhitelintézet egyik főtisztviselője jönne le Aradra. Varjassy aradi születésű em-ber, meglehetősen ismeri a helyi viszonyokat és ügyes szakember hírében áll, egyelőre azonban még az ő vezérigazga-tósága is csak kombináció.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: Délután: Ember tragédiája, dráma. Este: A nilusi varázsló, operette (Páros bérlet.)
Vasárnap: Délután: Ember tragédiája, dráma. Este: Vöröshaju, népszimű. (Páratlan bérlet.)
Hétfő: Vörös talár, dráma. Hegyessy Mari vendégfelleptével. (Páros bérlet.)
Kedd: Cigány, népszimű. Hegyessy Mari vendégfelleptével. (Páratlan bérlet.)
Szerda: Kilenvedik, vígjáték (Páros bérlet.)
Csütörtök: Csókon szerzett válogény, bohózat. (Páratlan bérlet.)
Péntek: XI. Lajos, dráma. (Páros bérlet.)
Szombat: Liliom Klára, szimű. (Páratlan bérlet.)

A nilusi varázsló.

— Bemutató előadás. —

A vásárra beözönlő publikum számára ujdonság számba menő darabról gondoskodott a direktió. A nilusi varázsló volt ez az operett, melynek zenéje híresen szép, librettója pedig ugyancsak híresen hülye. Ennélfogva a darab annyit ér, amennyi értéket benne a zene képvisel, mert a meséjét még a semmivel sem lehet kapcsolatba hozni. Elmondjuk, de nem a szokás kedvéért, hanem inkább kurió-zumból.

A cselekmény színhelye Egyiptom, a hol nagy a szükség, mert az éltető Nilus nem akar megáradni. Ennélfogva Cheopsz időjóst (Füredi) fel kell akasztani. Ez csak természetes dolog. Odavetődik ebben a kritikus időben egy Toro-

lán nevű bűvész (B. Szabó), aki Kleopátrát, a király leányát (B. Répássy Guszti) csokolgatja. A bűvészt ezért leakarják fejezni. Ez is természetes. Mikor azonban a nyaktió alatt áll, megkegyelmeznek neki, mert elhiteti az egyiptomiakkal, hogy birtokában van a Nilus áradásának titka. A bűvész hókusz-pókuszokat csinál, a folyó véletlenül megárad, sőt kellestén felül megárad, amiért a kóklert ujjent halálra ítélik és pedig, hogy a halálnemek között kelit változatosság legyen: befalazásra. Idáig három halálos ítélet.

Csskhogy Torolánnal együtt véletlenül be-falazzák Ptolomeusz királyt is (Polgár) és részint ezen a réven, részint Torolán bűvész-inasa (Sz. Karácsonyi Mariska) segítségével a befalazási halálos ítélet is eredménytelen ma-rad. Ezalatt azonban a királyleány, akit a jöttment csepürágó tanított meg a csókra, boldog boldogtalannal csokolózik, miután tetszik neki ez a multság. Váltja a csókokat a zenetanárá-val (Bejczy) és a bűvész-inásával is. A darab vége az, hogy miután a befalazottak kimene-kültek sirjükből, Kleopátra tovább csokolózik a zenetanárjával.

Ehhez a hihetetlenül rossz meséhez pom-pás zene készült, fülbemászó énekszámokkal, gyönyörű finálékkal. Ekzotikus színezete van az amerikai muzikának, van azonban festő ereje is, érzés a melódiákban és előkelő tek-nika a hangszerelésben.

Az első felvonásban megkap Kleopátra be-lépője és a csók-kuplé. Az egész zenének leg-kiemelkedőbb, legszebb száma a második felvonásbeli szerenád, melyet Karácsonyi Mariska, Füredi József és a kar kellően juttattak ér-vényre. A harmadik felvonásban a kőfaragók dala (Bejczy és a férfikar) és A ragyogó hold... kezdetű dal (Karácsonyi és Bejczy) a leg-szebbek.

A szereplők játékán, éppen a cselekmény silánysága miatt, nem sok a megjegyezni való Annál több kivétel illeti az énekeseket, akik dicséret nélkül briliroztak a mai előadásban. B. Répássy Gusztinak óriási szerepe van a da-rabban, s farsztó énekszámait erős, tisztán csengő hanggal bírta. Meglepett ma éneke ala-kitása egyaránt, s a tapsokat, melyből bőven volt része, derekasan kiérdemelte. Karácsonyi Mariska több művészettel kezeli a hangját, temperatummal játszik és minden fellépésével hatást ér el. B. Szabó szintelen, üres szerepében is tudott jól produkálni, épp úgy Polgár, Bejczy és Füredi is. A zenekar ma jól működött, nem úgy azonban az énekkar, amely hol előbb, hol hátrább járt, mint a karmester pálcája. (f. l. z.)

* A színházi előadások kezdete. „Az ember tragédiája“ szombat és vasárnap délután ke-rül előadásra. A darab hosszúsága szükségessé tette, hogy a délutáni előadások fél órával előbb kezdődjenek. E szerint szombat és va-sárnap délután az előadások kezdete 3 órakor lesz. Az esteli előadások kezdete ennél fogva e két napon szintén változik és így a rendes 7 óra helyett fél nyolc órakor kezdődnek az elő-adások.

* Hegyesi Mari vendégjátékai. Somló Sándor a Nemzeti Színház igazgatója ma táviratilag értesítette az aradi színház igazgatóságát, hogy két estére terjedő vendég-játékot engedélyezett Hegyesi Mari asszonynak, a Nemzeti Színház tagjának. A művésznő hétfőn a Vörös talár-ban Etchepárnét, kedden a Cigány-ban Rózsit mu-tatja be az aradi színháznak. Mindkét előadás, Zilahy programjához híven, bérletfolyamban megy.

* Szerdahelyi szobor teleplezése. Almási Ti-hamér, akit Zilahy Gyula színigazgató az aradi Szerdahelyi szobor teleplezésének ünnepéhez az

emlékbeszéd megtartására kért, levélben értesítette ma Zilahyt, hogy az ünnepen részt nem vehet. Együttal az alábbi nyilatkozatot küldte meg a lapoknak: A lapokban olvasom, hogy felejtetetlen jó barátom, Szerdahelyi Kálmán szobrát a jövő hó elején állítják fel az aradi színház előcsarnokában, s hogy az ünnepi matinén én tartom az emlékbeszédet. Ezzel szemben ki kell jelentenem, hogy engem az emlékbeszéd megtartására mindaddig senki fel nem szólított, de ha felszólított volna is, orvosi hivatásom — fájdalom — nem engedi meg, hogy most a fővárosból távozzam s azon a kegyeletes ünnepélyen megjelenhessek. Almási dr. Balogh Tihamér.

Egyről-másról.

(Emlékezés a halottakról. — Budapest készülődése. — A negyedik emelet. — Az agylágyulás nálunk és másutt. — Az új Petőfi. — Irodalmi áramlatok.)

Írta: LUX TERKA.

Budapest, október 31.

Még két nap, azután huszonnégy órára megfelledekezünk az élő emberekről és a halottakról gondolkozunk. Mert halottaknapja mindenkinek van, annak is, akinek nincsen élő embere. A természet egyik legszebb és legnagyobb törvénye, hogy: minden teremtett lénynek kell valakit szeretnie, mert a szeretet a fundamentuma ennek a nagy és hatalmas világnak.

Nem a nihilizmus, se nem a világháború lehetne az, amely kiszakíthatná az élet és világ sok évezredes gyökerét, hanem egyedül a szeretet hiánya, ahol nem szeretnek, ott nincs élet, de amíg az emberiségnek „muzsáj” szeretnie, addig mindig lesz élet.

Huszonnégy óra. Csak ennyi időt foglalnak le maguknak a temető csöndes emberei az élők idejéből. Mintha a dér csipte, kései virágok a sírokon, szomorúan bólogatva az őszi szürkületben, azt mondanák: nekünk ennyi is elég, de ti siessetek, mert rövid az élet... Rövid, rövid... Minden szenvedése, gyötrelme és kínjai mellett is rövid, mert mindig csak: egy pillanatig örülünk. Csak a jelen pillanatban a miénk, a következő — ki tudja?

És kigyulnak a temetők sirján a világok, a fővárosi emberek ezrei tolongnak be a díszes temető kapuján, a gazdagok kocsi jönnek, drága koszorúkkal megrakottan, a szegények papiros virágokkal karjukon, apró, olcsó gyertyácskákat szorongatva kezükben. Nagy eltérés van külsőségben a szegény és gazdag gyászában, de a lelkek mélyén mindenütt gyász van. Az egyik lélekben mélyebb, a másik lélekben kevésbé mély, de gyász nélkül, legalább egyszer egy esztendőben, nincs a legcinkusabb lélek sem.

S a szép, nagy, vig és bűnös Budapest levegőjében kavargó az őszi szomorú virágának: a krizantimnak illata. Ez a halál virága és az őszi viola.

A fényes virágos boltok kirakataiból eltűnnek egy napra a primadonnáknak készített óriási csokrok és krizantim-keresztek, szomorú viola-koszorúk kerülnek helyükre. A lámpakereskedések selyemernyős szalondékorákkal mellett is, sőtét sirlámpák, mécsesek foglalnak helyet s míg azok mellett majd szép, bizarr pongyolás asszonyok francia novellákat fognak olvasni, ezek mellett gyászruhás özvegyek és síró árvák fognak imádkozni. És a legszomorubb lenne az, hogy: a bizarr pongyolás szép asszony sirja mellett is így fog majd egyszer — egy szomorú novemberi napon valaki imádkozni a sirlámpa imbolygó világa mellett.

Szép, de nagyon szomorú ez az élet és ne vessen senki követ arra a boldogtalan ha-

landóra, aki beáll a saját maga végzetének és azt mondja: elég! A kerepesi-uti szögletpalota előtt is jól felfogózkodva, ijedt remegéssel mentek el vagy két napig a szép uriaszonyok, ahonnan a boldogtalan Sárkány törvényszéki elnök levetette magát. A fővárosi szegényember, az nyugodtan keresztül lépi a szétröccscent agyvelőt is és tovább megy a maga útjára. Lgfeljebb egy pillantást vett a negyedik emeletre és vállat von: macskának is borsos ugrás!

S az ember alig fordul egyet-kettőt az utcákon, már csődületet lát egy kapu előtt és a mentők kocsiját. S egyik ember a másiknak nyugodtan magyarázza: Egy leány marólugot ivott. Vagy: felakasztotta magát egy ember. Három-négy szóban elmondva egy élet drámája...

Aki pedig szeret gondolkodni az öngyilkosságok statisztikáján, az okosan teszi, ha észrevételei között nem feledkezik meg arról sem, hogy az elmeorvosok értekezletén, az egyik orvos taballáris összeállításával kimutatta, hogy az agylágyulások száma Magyarországon sokkal nagyobb, mint minden más államban.

Hogy orvosokról van szó, most már az ember önkénytelenül is a művészetre gondol, mert az ő gazdag és zseniális képkiállításuk után itélve, már nem láncolták és örült házi nyulak között képzeli el őket az ember, hanem barátságos meleg, izléses szalonban, régi mesterek drága művei között. Most már bezárták a derék orvosok kiállítását, amelynek nem volt más hibája, minthogy a katalógjuk megbízhatatlan volt, és a termek rémhidegek. Ha malicia volna bennem, azt mondanám: a termek nem ok nélkül voltak hidegek. Képek, szobrok, elbeszélő és alakító művészet, ez egy kalap alá jön és most kedves, naiv, tanulságos konzekvenciákat lehet belőlük levonni.

Van nekünk egy kedves, jó, athléta termelő írónk, aki új Petőfi szobrot akar a régi helyére, mert azt mondja: az nem jó. Az ember szinte csodálkozik ezen az ideán, hogy micsoda szoborrostán rostál az a Pekár, hogy a legnagyobb szem hull ki belőle? Aránylag az a legjobb szobrunk Budapesten és most üssük le a fejét? Jól van, de ki fogja megcsinálni az új Petőfit?

Volt a héten egy kis öröme is az irodalomnak. Gárdonyi Géza az *Egri csillagok* kal nyerte a Pécel-díjat. Nem ok nélkül; csak az a baj, hogy nem olvassák eléggé ezt a szép történelmi regényt, mint ahogy nálunk nem olvasnak egyebet eredetiben, mint: *Iza grófnét*, a *Fekete keztyűs bárónét*... És jajgatnak, hogy a felserdült leányok és fiukkal nem tudnak mit olvastatni.

Ez se alapos jajgatás ugyan, mert van ifjusági irodalmunk, csak hogy ez — hogy is mondjam — olyan, mint egy szép virág a száran, amely derékben eltört. Tessék azoknak a nagy lányoknak és fiuknak ezt a nem fantomos és nem sápadt, nem életnélküli könyvet a kezükbe adni, hadd harapjanak belé egy szép, egészséges, kopogós magyar almába.

A színésznevelést is reformálni akarja, hál' Istennek, az országos színészegyesület. Ideje is. Furcsa nevelés az, ahol sem tanterv, sem approbált tankönyvek nincsenek, csak zsarolás, uzsora, és erkölcstelenség. Hogy lelkesedéssel, önzetlenséggel nem lehet a magán színésziskolát fenntartani, azt megmutatta egyik nagy művésznőnk, aki alig két év után, kénytelen volt becsukni az iskoláját.

És most legyünk csöndesen, halottak napja jön...

Temesvár Arad ellen.

(A vasárnapi sport-ünnep.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31.

Holnap, vasárnap délután tartja erős készülődés után és általános érdeklődés közepette az Aradi Athletikai klub első csapata football mérkőzését a Temesvári football klub csapatával a Török Gábor-utcai sporttelepen.

A telep már napok óta élénk színt mutat. Az utóbbi esőzés dacára lankadatlan szorgalommal gyakorolják magukat az aradiak csapatjainak csatárjai a suttokban s a goal lövésben.

A temesváriak csapata holnap, délelőtt érkezik Aradra s ha csak az idő kedvezni fog, bár a verseny megtartását még az eső sem akadályozza meg, atlétáink sikerrel veszik fel velük a versenyt. A temesváriak dresse: fehér ing, a mölten piros és zöld csillaggal, az aradiaké már jól ismert kék-fekete csiku ing.

A két csapat állása a következő: Temesvár: Kapus: Dobrosszláv Péter dr. Hátvéd: Józsa J., Popovits D. Fedezet: Guttmann J., Irinksz R., Schwartz J. Csatár: Fáy A., Sándor J., Láng J. Törökfalvi D. Burger K.

Arad: Csatár: Posch D., Szathmáry B., Kraft J., Lészai O., Reicher L. Fedezet: Heeger A., Gaál Z., Kremmer G. Hátvéd: Boksan K., Székely K. Kapus: Ory Aladár. A bírói tisztet Szathmáry János, a klub ügyvezető elnöke tölti be oly páratlanul, mint azt a játék szabályai megkívánják. Tartalék játékosok: A temesváriak részéről: Szentiványi Ede. Az aradiak részéről: Greiner Károly. Kapu bírák: Az aradiak kapujánál: Pászitka Ferenc. A temesváriakénál: Vass István. Oldalhatár bírák: Varga Imre és Preisinger Béla.

A verseny pont háromnegyed 3 órakor kezdődik. Üőhelyekről gondoskodva van. I. hely (ülő) 1 korona, előre váltva ifj. Klein Mór könyvkereskedésében 80 fillér, II hely (álló) 40 fillér, diák hely 20 fillér. A verseny tiszta jövedelme a sporttelep fenntartására fordítatik.

Itt adjuk a játékmenet leírását: Két csapat küzd egymással azon célból, hogy a labdát, melyet csak lábbal szabad megérinteni az ellenfél kapujába kergesse. A játék tehát nem egyéb, mint a támadások és védelmek láncolata. Mind-egyik csapatban 11 ember van és pedig egy kapus, kinek kötelessége abból áll, hogy a kapufelé rugott labdát visszaverje, vagyis, hogy a labdának a kapubarepülését megakadályozza. Eltérőleg a többtől, néki a kezét is szabad használni. Ha a labdát a kezében tartja csak két lépést szabad véle tennie, mert ha tovább is a kezébe tartja, hibát követ el. Előtte áll két bäck (hátvéd). Ezeknek kötelességük a kapu felé közeledő támadást visszaverni s a labdát lehető erős rugással jó messzire vissza ütni. Ezek előtt van a 3 emberből álló fedezet. (Halfbäckek) kötelességük abban áll, hogy a csatárokat támadásaiban segítsék, a tőlük elvett labdát ismét vissza juttassák nekik s részben a támadásokat megátolják. Kitartó futóknak kell lenniök, mert míg egyrészt a csatárokat kellő távolságban követni tartoznak, a kapujukat ért támadás esetén azonnal a védelmet kell segíteniök.

Legelőli áll 5 játékos, nevük: csatár (forward) céljuk a labdát mindenáron betereni az ellenfél kapujába. Osszjátékkal egymásnak adogatják a labdát, áttörnek a védelmen s ha a kapuhoz kellő közel jutnak goalba (kapuba) lönek, illetve a kapu felé rugják a labdát, hogy az a két oszlop között s a zsinór alatt átrepüljön. Ha a labda átment a vonal alatt, a támadásnak vége: ez a goal, vagyis győzelem.

A pálya, melyen játszanak 100—120 méter

hosszu, 50—60 méter széles, vagyis kétszer oly hosszú, mint aminő széles. A terület ketté van választva egy fehér vonallal, mert e vonalon tulmenni a kapus és backeknektilva van, azoknak az egyik területről a másik területére átmenni nem szabad. Ha valamely csapat játékos a labdát az oldal vonalon kirugja, az ellenfél fedezetének egyik tagja a labdát azon helyről, a hol az kiment, bedobja lehetőleg saját játékosának. Ez büntetés a hibás rugásért. Ha valaki a labdát kézzel érinti, a bíró lefújja a játékot s az ellenfél fedezetének egyik tagja rugja a labdát a hibázó kapuja felé azon helyről, a hol a hiba történt. Ha egy csatár az ellenfél egyik hátvédje mögé állva lesi, hogy a labdát a saját csapatjabelitől átvehesse s azt át is véve a kapu felé rugja, lesben (offseid) állván a játék leintetik a bíró által s az előbbi módok szerint büntető rugást ad az ellenfél. Így folyik a játék 45—45 percig s a mely csapat több sikeres goalt rug, az a győztes.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi dalegylet arról értesíti tagjait, hogy szombaton este az ünnep dacára megtartja a rendes énekpróbát, kéri ennélfogva tagjait a pontos megjelenésre.

Népszanatóriumot Aradnak.

Arad, október 31.

Örömhír járta be nemrég a hazai sajtót a „József főherceg-szanatórium-egyesület” megalakításának híre Békésben. A jók lelkét meleg reménység sugározta be a magyar faj önvédő harcának terjedését látva egy eddig számba sem vett szörnyű ellenséggel szemben. Egy fenkölt főispán riadó szavára, képzelt megyei orvosi kar támogatásával, utat talált a meggyőződés Békés értelmisége szívéhez, hogy nem lehet tovább tétlen szemlélnie a tüdővész garázdá munkáját kalásztérző róna térein. Ki akar jutni ez a nemes példát adó vármegye abból a sötét szinből, melyet 1896 ban készült tüdővész-pusztitási mappámon fölőtte is elvezetni voltam kénytelen. Ez a szin nem kevesebbet jelzett, minthogy az illető megyéknek összes halálozásából 13—19 százalékot a tuberkulózis egymaga okozott az 1895-ik esztendőben.

Arad vármegyéje vajjon minő képet nyújtott akkor a „száraz-betegség” dühöngése szempontjából? Tagadhatatlanul kissé jobb helyzetben volt, mint említett szomszédja... Egy nünaszszal halványabban maradt szinezve a szomoru mappán, mert a megyében a tüdővész-halálozás az összes mortalitásnak 10 3 százalékát tette... Amde maga Arad városa 16 7 százalék tuberkulózis-halottal szerepelt, azaz minden hatodik elhunyt polgára amaz 1895-ik évben a gümösbetegség áldozatja volt.

A francia tuberkulózis-statisztika szerint a város nagyságával arányosan nő a tüdővész-pusztítás intenzitása. Ezzel szemben Aradváros 1895 ben nagyobb tüdővész-halálozást mutatott, mint maga Budapest. A székesfővárosnak akkor kb. 650,000 lakosa mellett összes halálozásából 15 9 százalék esett a tüdőgümöskorra. Aradnak akkor megközelítőleg 48,000-nyi lakossága mellett ez a szám 16 7 százalékra rugott.

Remélhetőleg azóta már javulás van a város higiéne emelkedése révén, a baj azonban oly mélyreható, hogy direkte is hozzá kell fogunk orvoslásához.

Nem lehet, hogy a hol Rákóczy György, e néven második, oly fényes győzelmet nyert a mozlim seregen, ott ujabban tartós vereséget éljünk. — A budai pasa nyilt sisakkal állott egykori véreinkkel szembe, mostani ellenségünk titkon aknázza alá sáncainkat, népünk egészségének, testi épségének sáncait, nemzeti erőnk jövődjét. Annál nagyobb hévvel kell sorompóba lépünk ellene.

Meg kell indítanunk Aradon is a szanatóriumi mozgalmat, talán egyedül a városra és vármegyére támaszkodva, talán közösen szomszéd vármegyékkel, mint a hogy ezt a svájci kantonok szokták — egyesült erővel. Es hátha úgy járnak majd azok a nemeslelkű, bátor fér-

iek, a kik Aradon gyújtják meg a szent célu akció szövötnekét, mint jártak Clarus kántor emberbarátjai? ... Eleinte csak 12 ágyas miniatűr tüdőgyógyintézetet terveztek — s mikor megindult a mozgalom, megtermékenyültek az önvédő eszméktől a szivek, Clarus, Svájc legkisebb kantonja 30 ágygyal bíró tüdőszanatóriumot teremthetett magának — oly bőséges volt a polgárság gyámolítása; holott, mikor ez történt, Clarusnak összes lakossága nem érte el számban Arad város lakóinak egy évtized előtti lélekszámát.

Hátha máris tudni kezdi népünk, hogy nemcsak az a nemzet ellensége, kinek kard, vagy löszerszám van kezében? Hiszem is, hogy így van. — És a talaj elő van készítve. El nem gondolható, hogy az a tömérdek újságikk szakavatott, sokszor megibletett tollból, melyet a budapesti szanatórium-egyesület országgá bocsátott, a hol a tüdővész hervasztó körját anynyiszor leleplezte, gyógyíthatatlan voltának a balhiedelme ellen annyit küzdött, a védekezés módjait ismételtlen megjelölte, — semmi nyomot ne hagyott volna polgártársainkban. — Igenis hagyott. Az utánunk jövők tört utat találnak az előhaladásra. Nehézségük, akadályuk azért lesz elég, de ezek leküzdése hívja cselekedésre az erőst, buzdítja munkára a honfiut lelkét.

Tehát népszanatóriumot Aradnak. mielőbb! Kisméretűt, szerényet kezdetben, majd megnő, majd felizmosodik később! És lelkes fiakat, kik a tüdővész elleni küzdelemre a népet komolyan tanítani kezdjék!

Kétszeresen kedves lesz a mindenhatónak, ha a népvédő mozgalom ott fakaszt új virágot, a hol a nemzet lelkében megszentelt sírok termékenyitenék földet és sziveket.

Dr. Kuthy Dezső,

egyetemi m. tanár, „Erzsébet királyné szanatórium” igazgató főorvosa.

Márk Károly

miniszteri tanácsos.

(Az aradi üzletvezető előléptetése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31.

A Magyar Államvasutak aradi üzletvezetőségének fejét, Márk Károlyt nagyjelentőségű, kintüntető előléptetés érte: a király a kereskedelmi miniszter előterjesztésére *miniszteri tanácsossá* nevezte ki.

Az ezt bennfoglaló királyi kézirat a hivatalos lap mai számában jelent meg és így szól:

Kereskedelemügyi magyar miniszterem előterjesztésére Fest Kálmán és Mencer Lajos miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott osztálytanácsosokat és *Márk Károly államvasuti üzletvezető miniszteri tanácsosokká* kinevezem, Daróczy Lajos osztálytanácsosi címmel felruházott miniszteri titkárnak pedig az osztálytanácsosi jelleget díjmentesen adományozom; továbbá dr. Fuhrmann Ferenc osztálytanácsosi címmel felruházott miniszteri titkárt, dr. Kéressy Árpád és dr. Neumann Károly miniszteri titkárokat osztálytanácsosokká kinevezem és pedig az utóbb nevezettét a statisztikai hivatal személyzeti létszámába; végre dr. Popovits Béla és dr. Lers Vilmos miniszteri titkároknak az osztálytanácsosi címet díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1902. évi október hó 28-án.

Ferencz József, s. k.

Láng Lajos, s. k.

Az előléptetés híre nem jött váratlanul, mert vasuti körökben hónapokkal ezelőtt beszélték, hogy Márk Károly miniszteri tanácsos lesz és a kereskedelmi minisztériumba kerül.

Az előléptetés még azzal a nagyfontosságú megbizatással jár, hogy *Márkot a vasuti és hajózási főfelügyelőség főnökévé rendelték ki.* A vasuti és hajózási főfelügyelőség most jelentősen kibővítették és Márk megbizatása az említett intézmény ujjaszervezésével van kapcsolatban.

Márk Károly ép *hét évig* működött Aradon; előzően a Déli vasut budapesti üzletvezetőségénél volt üzletvezető, és 1895. októberében neveztek ki a Máv. aradi üzletvezetőségének főnökévé. A mióta Aradon volt, itt csak népszerűséget szerzett; a városi törvényhatóság tagja lett, mint bivatalfőnököt is csak szeretet vette körül. Része van az ő gondosságának abban is, hogy a vasutasok öt évre vissza menő hátralékos községi adója elengedtetett.

A vasuti és hajózási főfelügyelőségénél, a melynek Márk élére került, már egy ízben működött. Uj állását *november 17-én* foglalja el. Az aradi üzletvezetőség főnöke az új üzletvezető kinevezéseig *Krenner Vilmos* üzletvezető-helyettes lesz.

Márk utódjára nézve már megindultak a kombinációk, de pozitív alappal egyik sem bír.

Tárcadobás az aradi vásáron.

(A kifosztott balek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31.

A tolvajlásnak és zsebmetszésnek sehol, semmiféle alkalommal annyi nemét elő nem veszik, mint a városok vásárjai alkalmával. A rengőrségek nagyon jól tudják, hogy a vásári tolvajok a legfurfangosabb faja az ő notórius alakjainak s ilyen alkalmakkor mozgósítják is az összes alkalmazottaikat az ilyen vásári tolvajok összefogására.

Valóságos tanulmány ezeknek az alkalmi zsebmetszőknek viselkedése, nyelve, és az a mód, amely szerint bűneiket véghez viszik. Nem érdektelen ezek között az a furfangos s jókora ügyességgel kiesztelt fogás, amelylyel ma az aradi vásáron élt két ilyen vásári tolvaj. *Tárcadobás*-nak hívják ezt a fogást, melynek menete a következő leírás szerint történik: mindenképp szükséges az, hogy erre a tolvaj-fogásra két zsebmetsző összetanult legyen s hogy ezek egyetértsenek egymással. A két cimbor a kémszemlére indul el a vásárban s olyan „*pali*”-t keresnek (így nevezik a kiszemelt áldozatot) akinek külsejéről és arcáról leri, hogy pénzes ember, hogy vidéki s hogy becsapható.

Az így kiszemelt alakot aztán megközelíti az egyik tolvaj. Vaszkos pénztárcát mutat neki s nagy titokban megsugja, hogy azt a vásárban találta. Miután azonban ő ismeretlen ember ebben a városban, arra kéri az áldozatot, vezetné őt olyan félreeső helyre, ahol nyugodtan megszámlálhatná és elrejtethné a pénzt. Addig beszél az idegennek, hogy ez, a talált pénz felének odaigérése ellenében, hajlandó belemenni a seftbe.

Erre aztán a tolvaj követi bármely félreeső helyre az áldozatot, s mikor a kijelölt helyre érnek, újból előveszi a pénztárcát, hogy a pénz megszámlálását megkezdjék. Ebben a pillanatban azonban közzéjük toppan a másik tolvaj, aki eddig nyomon követte őket, s az elvesztett tárca tulajdonosának adván ki magát, erélyes hangon követeli a pénztárcáját. A tolvajtárs odaadja a „talált” bugyelárist, az azonban kijelenti, hogy nem az övé. Odafordul azonban a „*pali*”-hoz s merészen arra fogja rá, hogy a pénztárcát az találta meg. A megijedt balek tiltakozik, majd odaadja a saját pénztárcáját is, nézze meg a káros, hogy az nem az övé. Eközben a két tolvaj úgy manipulál, hogy az áldozat *pénztárcájából* kivesszik a pénzt s hogy a megvékonyodottsága fel ne tűnjék tulajdonosának bankószinü papirost nyomnak belé. Ezután persze visszaadják a kifosztott tárcát s hogy elmenekülhessenek, egymásra fogják a bünt. Összeveszést rögtönöznek, pofozni kezdik egy-

mást, az egyik elmenekül, a másik üldözőbe veszi s végül — mindketten elmenekülnek az áldozat elől. Ezt a sikerült operálást nevezik ők „balhe“-nak.

Éppen ezen a módon csapta be ma az aradi vásáron Antal János perjánosi lakost két ilyen vásári tolvaj. A káros bejelentette az esetet a rendőrségnek, az azonban még nem tudta megtalálni a két tolvajt. Temesvártt és Nagyváradon van ezeknek az állandó tanyájuk s kézrekerítésük azért is nehéz, mert egy városban rendszeresen csak egy ilyen tolvajlást követnek el, azután tovább állnak.

HIREK.

Halottak napján.

Ősz van... Regél az elmulásról
A fáknak hervadt levele;
Gyászol az egész nagy természet,
Jön a halottak ünnepe.

És míg a gyertyák gyuladognak,
S élénk a temetői út:
Mi ketten csókkal halmozunk el
Egy elküldendő koszorút.

S nem megyünk ki a temetőbe,
Hol ég majd százezernyi láng.
Mégvárjuk szépen itthon együtt
Mig elsőjétől kis szobánk.

És szív a szíven, kéz a kézben
A multakról emlékezünk...
— Valaki pedig tudom itt lesz
— Bár nem is látjuk — mi velünk.

Varságh János.

Lónyay grófné inkognitója.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 31.

Fejedelmi személyiségeknek és a királyi házak leszármazóinak meg van az a kiváltságuk, hogy ha utaznak, inkognitó alá rejthetik magukat, hogy elkerüljék a kíváncsi toladók figyelmét s ne legyenek kitéve olyas zaklatásoknak, amely őket lépten-nyomon kísérni szokta.

Lónyay Elemér gróf neje, aki tudvalevőleg belga királyi hercegnéasszony s első férje, a megboldogult magyar trónörökös után főhercegnői címet viselt, csak egyszer utazott inkognitóban. S ez egyszer is megjárta vele: hivatalosan betiltották neki, hogy inkognitóban utazzék.

Ugy történt a dolog, hogy Lónyayné legutóbbi útja alkalmával Meránban Bodrog grófné név alatt tartózkodott. Férje birtoka után választotta ezt a nevet, a melyen senki sem ütközött meg, csak a bölcshatóság.

A merániak, úgy látszik, alaposan szokták tanulmányozni a gótai almanachot s tövéről-hegyére tisztában vannak azzal, kinek minő cím és kiváltság jár. A „Bodrog grófné“ cím megütötte a fülüket s feltáviratoztak egyenesen Bécsbe az udvarhoz, megkérdezni, van-e jussa Lónyay grófnénak incognitóban utazni, s ez útjaiban használni a „Bodrog grófné“ nevet?

A felvilágosítás rögtön megjött. Szól pedig az ügy, hogy mivel Lónyay grófné férjhezmenetelkor lemondott a főhercegnői címről, atyja pedig megtiltotta neki, hogy a belga királyi hercegnői címet használja, ezek szerint nem számítható az exterritorialitást élvező személyekhez, tehát incognitó sem utazhatik, hanem a Lónyay grófné nevet köteles használni. — A királynak állítólag alkalma volt ezt közölni Lónyay grófnéval legutóbbi bécsi tartózkodása alatt.

Lónyayné tehát inkognitóban nem utazhatik. Soha ennél nagyobb baj ne érje!

— Az aradi román egyházi zsinat. A *Kel. Ért.* írja: A legutóbbi aradi püspöki zsinat ama tagjai, kik többséget képezvén, Mangra Vazult választották meg püspökké, november hó 2-ára rendkívüli gyűlést hívtak össze, hogy a további lépések fölött tanakodjanak. E gyűlés, ha meg is tartják, mindenesetre törvénytelen és csonka lesz, mert a „Szervezési Szabályzat“ értelmében zsinatot csakis a metropolita hívhat össze, a miért is a zsinati tagok javarésze már ezen oknál fogva távol fog maradni. A rendkívüli gyűlésen tehát csak Mangra hívei lesznek jelen, kik azonban törvényes határozatot nem hozhatnak, legfőleg az ellen szólhatnak, hogy „megválasztott püspökük“ még min'ig nincs megerősítve, erre vonatkozólag pedig föllépésüknek semmi förvényes alapja nincs, mert a megerősítés és annak időpontja teljesen a koronának van fentartva. Mangra sajtóperiben egyébként november 25-én lesz az esküdtzéki tárgyalás a temesvári törvényszék előtt és miután a vád tanács a teljes bizonyítást megengedte a vádlott Maglas Emil újságíró által említett erkölcstelenségre és hűtlen pénzkezelésre vonatkozólag, az esküdtzéki tárgyalás előreláthatólag nem kis mértékben fog hozzájárulni a román egyházat most leginkább foglalkoztató ezen kérdés megvilágításához.

— Katonai kinevezések. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Kreutzer Károly dr. törzsorvost, aradi helyőrségi orvosfőnököt másodosztályú főorvosossá és Pick Miksa dr. főorvost a cs. és kir. 83-ik gyalogezredben másodosztályú ezredorvossá léptette elő, péch-ujfalvi Péchy Károly őrnagy-hadbíró az aradi helyőrségi bíróságnál, a 6. hadtest igazságügyi előadójává nevezte ki, Droglói György főhadnagy-hadbíró a cs. és kir. 83-ik gyalogezrednél másodosztályú százados-hadbíróvá, Zoltai József tartalékos hadapród-tiszthelyettes pedig ugyancsak a cs. és kir. 83-ik gyalogezredhez hadnagygyá nevezte ki.

— Halottak napja és a lóvasút. Az aradi közúti vaspálya társaság közhírré teszi, hogy f. é. november hó 1-én és 2-án, azaz szombat és vasárnap délután a lóvasúti kocsik a pályaudvar és temető között felóránként fognak közlekedni.

— Eljegyzés az uralkodóházban. A Bécsben este megjelenő *Wiener Allg. Ztg.* ma azt a hírt közli, hogy Erzsébet főhercegnő, az elhunyt Károly Lajos főherceg és Mária Theresia főhercegnő leánya, jegyet váltott Liechtenstein Alajos herceggel, Liechtenstein Alfréd herceg osztrák főrend második fiával. A vőlegény most a Székesfehérváron állomásozó, Gagern báró nevét viselő huszárezredben mint százados szolgál. A menyasszony 1878. július 7-én Reichenauban született. A vőlegény az uralkodó Liechtenstein herceg unokafivére, 1869. június 19-én született. Az eljegyzést hivatalosan a farsangban fogják közzétenni, az esküvőt pedig a menyasszony nővére, Margit württembergi hercegnőért viselt gyász letelte után.

— Orosz lap rólunk. A szentpétervári „Novoszt“ október 24-iki számában Ausztria-Magyarországról cikkezvén azt írja, hogy az utolsó évek eseményeinek folyamából szemmel látható dolog, hogy Ausztriában a csehek és a többi nemzetiségek lépésről-lépésre diadalmaszkodni fognak a németek felett és kifogják vinni jogait. Ezt a lengyelek már elérték. Most a cseheken a sor. „Ami Magyarországot illeti — írja az orosz lap — ebben a nemzetiségi öntudat a szláv nemzetiségek között még nagyon gyöngy. Kivételt képez a horvát autonómia. Azért a hegemonia Magyarországon még sokáig a magyarok kezében marad.“ Ausztria-Magyarország külpolitikájáról így nyilatkozik: „Az Ausztriában és Magyarországon lévő nagyfokú zürzavar dacára a Habsburgok monarchiá-

jának külpolitikája erős, amelylyel számolni kell és amelyre feltétlenül szükség van az európai egyensúly fenntartásában. A külpolitikában Ausztria-Magyarország összes nemzetiségei kevés kivétellel támogatják a kormányt. A külügyminiszter mindkét, az osztrák és magyar parlament delegációja előtt beszámolt politikájáról, nem fordítva figyelmet a monarchia mindkét felében lévő nemzetiségi villongásokra. Bármennyit is változott a miniszterium az utóbbi években Ausztriában, Ausztria-Magyarország külpolitikája, a régi és erős maradt, sok dologban nagy-n sikerdes.“

— A belügyminiszter ötlete. A belügyminiszter elmés üzenetet küldött Aradnak. Felszólította, hogy Zilahy Gyula szinigazgatónak engedje el a nyári színház bérét; engedje el, mert ugy sincs arra a nyomorult hater ezer koronára szüksége. Akik a legutóbbi városi közgyűlés jere miadait hallották az anyagi lehetetlenségünkről, megdöbbenve fogadják e merész kijelentést. A belügyminiszter azonban rámutat kijelentésének indokára is. Minek Aradnak a pénz, mikor itt a Weitzer-hagyaték, mely annyit hoz, a művészeti célokra. Nohát ez ép olyan jó ötlet, mint a mennyre művész a kazánkovács, meg a kaptafametsző, miután Weitzer az ő vagyonát tudvalevőleg a kazánkovácsoknak, kaptafásoknak és más becsületes mesterembereknek hagyta.

— Új szárnyvasút. Az Alföldi első gazdasági vasút egyik állomásából kiindulólak Szemlak felé tervezett vasút építése ügyének előleges megbeszélése tárgyában Aradon, Arad megye székházának kistermében november hó 2-ikán délelőtt kilenc órakor a tervező bizottság értekezletet tart.

— Ujoncok esküje. Az aradi helyőrség összes ujoncai holnap, szombaton reggel nyolc órakor esküsznek fel. Fogadalmat tesznek a katonák, hogy zászlójukat soha, semmiféle körülmények között nem hagyják el s hogy fellebbvalóik parancsait vakon követik minden ellenség ellen, bárki legyen is az. Ez az eskü avatja az ujoncokat igazi katonákká. A csapatok az eskühöz zászló alatt fognak kivonulni.

— Esküvő. Drechsler Adolf budapesti kereskedő november hó 2-án, vasárnap déli 1 és fél órakor tartja esküvőjét az aradi izraelita templomban a szép Hönich Aranka kisaszonnyal.

— A munkásképző előadások, melyeket az Aradi Nemzeti Szövetség képviselőtében az ipari munkások képzésére alakított országos bizottság elnökének: K. Jónás Ödön műegyetemi tanárnak megbízásából ez idén is Edvi-Ilés László, a Nemzeti Szövetség munkásügyi osztályának elnöke rendez, november hó 16-án veszik kezdetüket. Az előadások sorrendje a következő lesz:

1. A magyar nemzeti irodalom története. Előadó Somogyi Gyula dr. felsőbb leányiskolai igazgató. Előadási napok: november 16, december 14, január 11. 2. A munkásképzés és a tisztult szocializmus. Előadó Radó Károly dr. ügyvéd és szerkesztő. Előadási napok: november 28, január 18, február 22. 3. A magyar nemzet története. Előadó Kara Győző főgimnáziumi tanár. Előadási napok: november 30, december 28, január 25. (vetített képekkel.) 4. Földrajz és népismeret. Előadó Lejtényi Sándor főgimn. tanár. Előadási napok: december 7, december 21, január 4, február 1. (vetített képekkel.) A ciklusok további folyamában két előadás lesz a vegytan és természettan köréből kísérletekkel Matusik Márton tanár által és három előadás a Közgazdasági ismeretek köréből, ezután felkérendő előadó által.

Minden előadással kapcsolatban szavallat, zene és énekelőadások is lesznek. Tervben van, hogy az aradi munkásvédegyelet közreműködésével az ujtelepi iskolában is rendeztessék minden második vasárnapon előadás, ha az orszá-

gos bizottság az erre szükséges költségeket folyóvá teszi.

— **Uj doktor.** *Petrovics* György m. pécskai kir. járásbírósi aljegyző a kolozsvári a tudomány egyetemen a jogtudori szigorlatot letette és a szokásos ünneppel tudorra avatott fel.

— **Stoll Károly nyilatkozata.** Lapunk csü. törtéki számában *Stoll Károly* egy nyilatkozatot tettett közzé, melyben az „Arad és Vidékére” hivatkozik, mint amely lapban az ő állítólagos följelentéséről szó lett volna. Ebben a nyilatkozatba tévedés csuszott be, amennyiben *Stoll Károly* följelentéséről nem a fent nevezett lap, hanem egy másik aradi ujság tett említést. *Stoll Károly* bizonyára összetévesztette a két lapot, s így esett meg a névcsere.

— **A minorita-templom állványai.** Lapunk mai számában irtunk arról az anomáliáról, amely a minorita-templom építése következtében állt elő a főtérenk azon a pontján, ahol az építkezés folyik. Életveszélyesek tudnillik maguk azok az állványok, amelyek voltaképen arra valók volnának, hogy az életveszédelmet elhárítsák a járdáról. Felelőssé tettük ezért a rendőrséget, amely — úgy látszott — nem gondoskodott eléggé a közönség életbiztonságának védelméről. Ma meggyőződünk arról, hogy a rendőrség megtette a maga kötelességét ebben a dologban, felhívta a mérnök hivatal figyelmét a közveszélyes állapotokra, ez azonban azt a szakvéleményt adta, hogy közveszélyesség épenséggel nincs. Hogy a következmények tegnap más mutattak, annak, elismerjük, nem a rendőrség, hanem a mérnöki hivatal az oka. Ez azonban a közönségre nézve mindegy, s mulasztás volt, az kétségtelen. Ma végre megtették a szükséges óvintézkedéseket.

— **Nem lesznek nyugdíjazások.** Egyes hírekkel szemben jelentik, hogy a magyar államvasutak kobeiében tömeges vagy rendkívüli nyugdíjazásról nincsen szó, s ha lesznek nyugdíjazások, azok csupán a normális keretben történnek.

— **Matuska — Matusek.** A szélhámos „dr. Matuska László gróf”-ról naponkint újabb felfedezések nyomára jönnek. Tegnap még azt hitték, hogy tulajdonképen *Fränkl*-nek hívják, ma azonban kiderült, hogy családi neve *Matusek József*, s hogy sohasem volt sem doktor, sem gróf, ellenben volt jegyzői irnok egy temesmegyei községben, de onnan apróbb sikkasztások miatt elcsapták, volt diurnista is, de ezt az állását is el kellett hagynia bélyegnyalások miatt. Ekkor hosszabb ideig az édesanyján élésködött, aki szegény özvegy asszony Temesváron.

— **Egy földbirtokos végzete.** Nagy feltűnést kelt Vácón *Huber József* ottani gazdag földbirtokos és törvényhatósági bizottsági tag öngyilkossága. Több ízben meg akart már válni az élettől, de öngyilkosságában mindannyiszor megakadályozták. Ma este vacsora közben feleségét kiküldte a szobából s azalatt föbelőtte magát, meghalt. *Huber* tizenöt év előtt egy civódásból kifolyólag agyonlőtte az édesanyját, aki állítólag tetteleg bántalmazta őt s ezért három évi fogházatot ült. Azt hiszik, hogy a bűnös embert, aki a gyilkosság óta állandóan buskomor volt, a lelkiismeret furdalása vitte a halálba.

— **Elnyelték a „kis Kohnt.”** Egy berlini kuplérefarin révén nagy népszerűsége tett szert a kis Kohn, olyannyira, hogy egy kis ólom torzfigurát is gyártottak és azzal elárasztottak mindeneket. Bajára is eljutott a kis Kohn, ott is kérdezték: Nem látta a kis Kohnt? Egyik bajai takarékpénztári tisztviselő is vett ilyen apró torzfigurát s otthon megmutatta feleségének s azután oda dobta két éves kis leányának, hadd játszóék vele. A kis gyermek természetesen a szájába vette s véletlenül elnyelte. Ed-

dig meglehetősen kalandos a kis Kohn kalandja. A gyermek azonban csakhamar rosszul lett a kis Kohntól és dacára a bajai orvosok minden iparkodásának, a kis Kohnt nem sikerült előteremteniök. A kétségbeesett szülők most komolyan beteg gyermeküket felviszik a fővárosba, hogy operatív uton távolítsák el a veszedelmet okozó kis Kohnt.

— **A gyógyszertárak zárórája.** Az összes aradi gyógyszertártulajdonosok elhatározták, hogy holnapról, november hó 1-től kezdve reggel 7 órakor nyitnak s fél 9-kor csukják a gyógyszertárakat.

— **Csalás fuvarlevelekkel.** Budapestről táviratozza tudósítónk: A nyugoti pályaudvaron hetek óta nyomoztak ismeretlen tettesek után, kik hamis fuvarlevelekkel csalásokat követtek el. A rendőrség ma délután kinyomozta a tetteseket *Lichon Ferenc* volt vasuti hivatalnok és *Kiss Jenő* kereskedősegéd személyében, a kiket azonnal letartóztatták.

— **Befűtött a felesége szeretőjével.** Egyik felvidéki községben, Viszokon, borzalmas körülmények közt halt meg egy fiatal legény *Nyisztor Mihály* viszokoi gazda rájött arra, hogy a felesége megcsalja és viszonyt folytat egy *Martinkó György* nevű legénnyel. A mult pénteken azzal távozott *Nyisztor* hazulról, hogy az erdőbe megy fát vágni és csak szombaton este tér vissza. Az asszony fölhasználta az alkalmat s meghívta mindjárt az első estén szeretőjét. Éjfél felé váratlanul hazajött a férj. Hosszú zörgetésre felesége kinyitotta az ajtót. *Nyisztor* széttekintett a lakásban de semmi gyanusát nem talált. Erre kiment a konyhába s befűtött a boglyakemencébe. Alig, hogy a fölhalmozott szalma lángot fogott, iszonyu jajgatást hallott. A következő pillanatban egy égő alak ugrott ki a kemencéből és kimenekült a konyhaajtón. *Nyisztor* mint aki jól végezte dolgát, lefeküdt. Másnap értesült róla, hogy *Martinkó György* haldoklik. A szerelmes asszony fölkeresie szeretőjét s akkor kitudódott az égés titka is. *Nyisztor* feleségének vallomása alapján letartóztatták.

— **Gyilkosság a megyében.** *Szöllős-Csigeréről* jelentik, hogy ma a község határában egy férfi-holttestet találtak. A holttesten lövés nyomai látható, a mi arra enged következtetni, hogy gyilkosság történt. *Domokos László* kir. alügyész ma ki utazott *Szöllős-Csigerére*, hogy a boncolásnál jelen legyen s a nyomozást vezesse.

— **Düledezik a Hunyadi-vár.** Temesvárról táviratozzák, hogy a régi nevezetes Hunyadi-vár, melyet most fegyverraktárnak használnak, megrepedt és düledező féiben van. Oly nagy rések támadtak a falakon, hogy a fegyvereket ki kellett onnét szállítani, mert az épület minden pillanatban összeomolhat. A katonai kórház is gyöngye lábán áll, ezen betonirozással fognak segíteni.

— **A burok újból harcolnak.** *Johannesburg*-ból táviratozzák, hogy mintegy ezer bur harcos a régi vezérek alatt fegyvert fogott s a somali földön az angol csapatokkal együtt küzd a felkelők ellen.

— **Vallási őrjüngök.** Az utóbbi időben sok szó esett a Kanadában élő duchoborzok között kitért vallási őrjüngésről. Ma azt táviratozzák *New-Yorkból*, hogy tegnap *Yorktown*-ba mintegy kétezer duchoborz érkezett, akik családjakkal elhagyták farmjaikat, hogy *Jézust* menjenek keresni. A csapat megérkezése nagyon szomorú látványt nyújtott. A legtöbben rongyokba voltak öltözve, igen sok anya karjai között a csecsemők utközben meghaltak, míg a betegeket hordágyon hozták. A mozgalom otthon a farmokon úgy kezdődött, hogy a vallási őrjüngök elbocsátották összes háziállataikat.

— **Betörő katona.** Temesvárról írja tudósítónk: A tegnap éjjeli razzia alkalmával a nyomozó rendőrközegek elhaladtak *Hehn József* gyárvárosi hentes üzlete előtt, hol figyelmesek lettek arra, hogy az ablakon lévő vasrács le-

van feszítve. Behatoltak tehát az üzletbe, hol legnagyobb meglepetésükre egy gyékény alatt *Missics* Tanaszle 89-ik gyalogezredbeli közlegényt találtak. *Missics* kivont oldalfegyverrel támadt a rendőröknek, kiknek azonban minden baj nélkül sikerült őt ártalmatlanná tenni. Bekísérték a kapitányságra, hol megmotozták és találtak nála 40 korona készpénzt, egy arany órát s láncot, továbbá egy arany gyűrűt. Ezek eredetére azt vallotta, hogy néhány órával ez előtt az *Öt Károly* féle mézszárszékbe betört és az emittett tárgyakat onnan ellopta. Mindez tényleg beigazolást is nyert, mire a tettest, a ki büntársául *Joanovics* Trisztát vallotta, még az éj folyamán átadták a katonai őrjáratnak. *Joanovics* elmenekült. Érdekes hogy *Missics* már hat év óta szolgál a katonaságnál, mert csaknem négy évig ült a börtönben különféle lopások miatt és mindezt az időt utána kell szolgálna.

— **Tolvaj péksegéd.** *Martincsek* Dániel aradi sütőmester lakásáról a nyáron, míg ő a nemzeti szövetség tüzijátékát nézte, elloptak százhatvan forintot. A gyanu a károsnak egyik segédjére irányult, aki csak néhány nappal azelőtt lépett *Martincsek* szolgálatába s ez nem is tudott mást róla, mint hogy *Poldi*-nak hívják. A lopásról jelentést tett a rendőrségnek s ez körözést rendelt el a *Poldi* ellen, aki a lopás után megszökött Aradról. — A szegárdi csendőrség ma arról értesítette az aradi rendőrséget, hogy a *Poldi* elfogta *Simon Lipót* személyében.

— **Korai romlottság.** Egy tizennégy éves gyermeket tartóztatolt le tegnapelőtt a csendőrség *Szöllősön*, a ki megölte az anyját és annak szeretőjét. Az esetről tudósítónk az alábbiakat közli: *Özvegy Racskán* Jánosnének néhány év előtt halt el a férje. Az özvegyen kívül egy felnőtt leány és egy kis gyermek maradt hátra. A leány az apja halála után elment szolgálni s azóta nem is igen tért haza, mert ha otthon volt is, rövid idő múlva az anyja elüldözte hazulról. *Racskán* kvártélyosokat tartott, később azonban csak egy *Bochnyár Antal* nevű legény maradt nála, a kivel szerelmi viszonyt folytatott. Ettől kezdve alkalmatlan volt a fiu is otthon, hogy megszabaduljon tőle, inasnak adta az anyja. A fiunak nem tetszett az inaszkodás, hazament és eljárt a salgótarjáni bányákba dolgozni. Nappal dolgozott a fiu is, csak éjjelre járt haza, de akkor is az anyja és annak szeretője folyton szidták és ütötték a gyermeket. A kis fiunak az fájt legjobban, hogy az anyja szeretője *Bochnyár* folyton az ő meghalt apját szidta. Az elkeseredett fiu bosszút forralt s azt kedden éjjel végre is hajtotta. A gyermeknek a kemence mellett a földön volt a fekvőhelye. Kedden este jól be volt fűtve a kemence s lefekvés előtt még néhány darab szentet készített oda a fiu, a mit magával hozott. A mikor *Racskán* és a szeretője elaludtak, a fiu megrakta szénnel a kemencét, azután óvatosan kibuzta a kemencecsövet. Mikor ezzel készen volt, kiosont a szobából, kívülől bezárta az ajtót s azután elment egy rokonához, ahol azt mondta, hogy az anyja elzavarta hazulról. Másnap reggel *Racskán* és *Bochnyár* halva találták. A szomszédoknak, a kik a szerencsétlenséget észrevették, feltűnt, hogy az ajtó kívülől volt elzárva. Ez alapon indult meg a nyomozás és kiderült, hogy a *Racskán*-fiu ölte meg a szerencsétleneket.

— **Egy párisi ujságíró kikerestelkedése.** Tegnap történt az aquinói Szent Tamás templomában *Pollonais* Gaston ujságíró megkerestelése. *Pollonais* volt a hamisító törzstisztikar bizalmasa; ma folytatja művét a „Lyanlois”-ban a kikerestelkedést politikai tüntetésekre használták ki. *Boisdeffre* és *Gonse* ezredesek, *Coppée* és *Lemaitre* írók, képviselők és *Dion* gróf automobil gyáros megjelentek a templomban. Egy *Karmétila* szerzetes politikai beszédet tartott, a melyben a kormányt szidja. Ma folyt le a kamarában ennek az aktusnak egy utójátéka. — *Gérault-Richard* szocialista-demokrata képviselő az egyház ezen visszaélését szóvá tette és eközben *Dion* grótot is megemlítette. *Dion* gróf a folyosón *Gérault-Richard* képviselőt meg-

támadta és keztyűjét ennek arcába dobta. A képviselő egy rugással felelt, melylyel kielégítette az „udvarias pofon“-t melyet Dion adott neki, a saját hiedelme szerint.

— **Holub özvegye a királynál.** Bécsből táviratozzák, hogy a király ma fogadta *Holub* Emil dr. afrikautazó özvegyét, *Holub Róza* asszonyt, aki a királynak köszönetet mondott a részére engedélyezett kegydíjért. A király kegyesen fogadta az özvegyet és örömeinek adott kifejezést, hogy szomorú helyzetén segíthetett. „On — mondta a király — férje expedíciójának egyedüli élő tagja.“ Majd azt kérdezte, hogy Bécsben akar-e letelepedni, mire az özvegy igen-nel felelt.

— **Kedélyes fogházor.** *Boulain* bankár, akit lopás miatt Párisban letartóztattak, nemrég együtt ebédelt a fogházfelügyelővel, ez alkalmából a *Figaro* így élcelődik a dologról:

A fogházor: Hol vacsorálunk ma este?

A fogoly: Ahol akar kedves barátom.

A fogházor: Menjünk egy előkelő vendéglőbe.

A fogoly: Szívesen. (Betérnek a boulevard egyik elegáns vendéglőjébe, leülnek ahhoz az asztalhoz, amelyiknek szomszédságában ül *Lépine* rendőrfőnök.) Itt ül *Lépine* is, a főnöke.

A fogházor: Nem is ismertem, derék fickó.

A fogoly: Ott ül *Ödön* nagyherceg, a palermói hercegnő.

A fogházor: Előkelő hely. (A fogoly fizet, a fogházor kissé ittas lesz s mindenáron hölgyekkel akar barátkozni.)

A fogoly: Elmenjünk a *Folies Bergère*-be?

A fogházor: Nem, inkább az *Opera* kulisszái mögé.

A fogoly Vén lump! Igazán nem tudok ellenállni kérésének. (Ejféli, a fogoly, aki 253 frankot fizetett ki a vacsoráért, unni kezdi a mulatságot.) Es most menjünk vissza a fogházba!

A fogházor: Hogy is ne, én még mulatni akarok.

A fogoly: Legyen esze! Térjünk már vissza! Az igazgató nyugtalanodni fog.

A fogházor: Füttyölök az igazgatóra. Tudja mit, menjünk el az amerikai házba.

A fogoly: Maga sokat ivott, kedves barátom. Elég a komédiából, különben dühös leszek!

A fogházor: En pedig nem megyek vissza!

A fogoly: Ha sokat okoskodik, rendőrt hívok!

A fogházor: (Lefekszik az utca kövezetére.) Azért sem megyek!

A fogoly: (Kiált.) Hé, kocsis! Segítse ezt az embert kocsira tenni, azután hajtson a fogház elé. Kap jó borralalót.

— **Beszélő és éneklő gép.** A nemzeti Múzeum Budapesten, a phonograph felvétel uttorója *Vikár Béla* ur által következőképpen nyilatkozott a gépek és hengerek fölött: „Azok a phonograph felvételek, melyeket az önkéntől beszerzett gépen eszköztem a M. N. Múzeum részére, a régieket minden tekintetben messze fölülműlják. A hang sokkal erősebb és tisztább, mint az eddigi felvételeknél, a hengerek is kifogástalan jók. Bővebbet a hirdetés.

— **A szerencse olyan, mint a lidérc.** Az emberek gyarlósága abban tűnik ki, hogy szerencséjüket egész életükön át ott keresik — ahol nem találják. A szerencse olyan, mint a lidérc, maga mutatja meg magát, csak észre kell venni. De aztán meg is kell fogni. A meddig a fénye világít, addig kell kaparni utána. A legutóbbi sorsjátékban a legnagyobb nyeremény, a 600.000 koronás jutalom, a *Wolf Hugó* bankháza által eladott $\frac{5}{8}$ beosztású sorsjegyre esett és így ezen legszerencsebébb főárusító egyszerre nyolc szegény embert tehetett boldoggá. A hova a szerencse egyszer betette a lábát, ott jó ideig meg is szokott maradni, kísérelje meg tehát mindenki szerencséjét és rendeljen osztálysorsjegyeket *Wolf Hugó* bankházában, Budapest, *Bálvány-utca 10.* Az új terv szerinti, 5000 nyereménnyel szaporított XI. sorsjáték első osztályának húzása már 1902. évi november hó 20. és 21-én tartatik meg. A sorsjegyek ára: egy egész 12 K., egy fél 6 K., egy negyed 3 K., egy nyolcad 1 K. 50 fillér.

— **Porter Vilmos** az őszi vásár közönségének javarészét látja vendégül szabadság-téri nagy áruházában. Már a tegnapi nap folyamán

meglátszott, hogy az áruház óriási közkedveltségnek örvend; igen sokan keresték föl és fedték ott szükségüket. Nagy raktár van ott őszi és téli cipőkben férfiak, hölgyek és gyermekek részére; meleg trikók, kendők, sapkák, téli kalapok, gyermek ruhák, keztyűk, fűzők, ingek, gallérok, nyakkendők; továbbá uti táskák, üvegáruk, erszények, játékok. Szóval minden kigondolható cikk kapható a legolcsóbb áron. Tíz koronás vásárlásnál azonkívül minden egyes vevő saját életnagyságu fényképét is megkapja teljesen ingyen, csupán a papírkéretért térítendő meg 3 korona. Az áruház mindenkinek a legmelegebben ajánlható.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplítő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő ura (Szabadságter 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **Az osztálysorsjáték** most befejezett főhuzásán *Gaedicke* A. ismert szerencsegyűjtője újból a legnagyobb sikereke érte el. Az osztálysorsjáték fannálása óta még egy sorsjáték sem mult el anélkül, hogy ez a szerencsecég egy vagy több főnyereményt ne fizetett volna ki vevőinek.

— **Az osztálysorsjáték új játékterve.** A m. kir. szab. osztálysorsjáték legújabb játékterve, amely a november 20-án kezdődő sorsolások tervezetét magában foglalja, érdekes újításokat tartalmaz. Egész sor főnyereménnyel és nagyobb nyereménnyel töldezt meg a nyeremények száma, a mi által a nyeremények összege a régi 13.160.000 koronáról 14.459.000 koronára emeltetett. Egy millió koronánál többel szaporították meg a nyeremények összegét, a mikor a sorsjegyek számát tizezer darabbal emelték. Az új nyeremények közt van egy 80.000 koronás, egy 50.000 koronás, egy 25.000 koronás, egy 20.000 koronás, öt 10.000 koronás. A több főnyereménnyel a nyeresé esélye kétségtelenül megjavult.

— **Jótekonycélú államsorsjáték.** Mint az előző években, ez idén is nagy jótekonycélú államsorsjáték tartatik. Ezen sorsjáték tiszta nyereményeiben következő 11 jótekonycélú intézmény részesedik egyenlő részekben: 1. a vagyontalan állami tisztviselők özvegyei és árvái segélyezésére szánt alap, 2. a kézdivásárhelyi és vidéki *Rudolf* kórház, 3. a Magyar Gazdasszonyok országos egyesülete, 4. a Magyar Országos központi *Fröbel* nőegylet, 5. a budapesti *Mária Dorottya* egyesület, 6. a budapesti gyermekmenhely egyesület, 7. a horvát *Mensa Academica*, 8. a *Stefánia* pesti gyermek-kórház-egyesület, 9. az országos dijnok egylet, 10. a budapesti poliklinikai egység, 11. a budapesti *Mária* congregatio. A játékterv nagyon kedvező esélyekkel kecsegtet, a főnyeremény 150.000 korona az összes nyeremények 365.000 koronára rugnak. Sorsjegyek 4 koronáért kaphatók minden só és adóhivatalnál, a legtöbb postahivatal és dohánytözsdeben. A húzás már f. é. december 30-án történik.

— **A megtérült kár.** B. becsületos szabómestert baráti körben nyugtalan természetű embernek ismerték. Folyton új terveket kovácsolt, minden pillanatban új vállalatokba bocsájtkozott, azonban semmit sem bonyolított le eredményesen. Alig volt a városban egyesület, melynek habár mindig csak rövid időre, tagja ne lett volna. A legutóbbi társulást tiz barátja és iparos társa rendezte oly célból, hogy közösen öt egész osztálysorsjeggyel játszanak a legnagyobb osztálysorsjáték üzletben *Török A.* és *Társas* bankházában (Budapest, *Teréz* körút 46/b.) Kezdetben örömmel csatlakozott társaihoz, azonban csak két osztályon fizette be az esedékes összeget, mert mint mindig, úgy most is gyorsan elvesztette türelmét és a társaságból kilépett. Negy héttel a kilépés után a mi szabónk vacsora után családi körben olvassa az esti lapot. Az újságot felületesen forgatja, midőn tekintete egy kis közleményen megakadt, mely nyilvánosságra hozza *Török* bankház mesés szerencséjét. Egyszerre csak elfutja a méreg és dühötl izgatva kiáltja: „Ilyen pech! Az a szám, melylyel játszottam, főnyereményt nyert. És én balga, beszűntettem a játékot. Ilyesmí csak velem történhetik!“ — Egy pillanatig kínos csönd uralkodott a szobában, egyszerre azonban a család legidősebb fia egy hatalmas „Éljent“ kiált és mintha megörült volna, elkezd az asztal körül táncolni. „Apám! — kiáltja izgatottan — a kár megtérült! En ezzel a sorsjeggyel hatad mögött tovább játszottam!“

A cár rokona — börtönben.

(Egy Romanov, aki csaló.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, október 31.

Meglepő ez a hír. Arról szól, hogy a cárnak egyik közeli rokona hetek óta nem a pétervári palotának, hanem a *Lisszaboni* fogháznak a lakója. A feltűnést keltő eset előzményeiről a következőket jelentik;

Körülbelül egy hónap előtt feltűnt *Lisszabonban* egy fiatal, előkelő, udvarias, művelt uri ember, aki *Cretchet* herceg néven szerepelt. Megnyitlak előtte az uri társaság szalonjai s herceg *Cretchet* nemsokára kedvelt és dédelgetett alakja lett a *Lisszaboni* előkelő közönségnek, amely a herceget annál szívesebben fogadta, mivel beszédközben nem egyszer tett homályos célzásokat előkelő származására. Gyakran kapott leveleket Pétervárról s a levelek borítékján pedig rajta volt a cári uralkodóház címere.

Egy napon azonban általános meglepetésre az történt, hogy az orosz herceg tetemes szállóbeli adósságok hátrahagyása mellett hirtelen eltűnt *Lisszabonból*. Az esetet feltűnőbbé tette, hogy a herceg magával vitt egy értékes bélyeggyűjteményt, a melyet egy *Castillo* nevű előkelő spanyol uri ember adott át a hercegnek megtekintés végett. A bélyeggyűjteményét *Castillo* módfelett sajnálta s miután hasztalan várt arra, hogy valahogyan mégis csak visszaküldi, feljelentést adott be. A rendőri nyomozás során kiderítették, hogy a herceg Spanyolországba utazott, ahol a *Lisszaboni* rendőrség megkeresésére az orosz herceget letartóztatták. A herceg, *Lisszabonba* szállítatva, engedélyt kért, hogy az orosz nagykövettel hamarosan értekezzen. Ezt meg is engedték neki. Hogy miről folyt a beszélgetés az orosz herceg és a nagykövet, között, arról természetesen mit sem tudtak meg. De eredménye az lett, hogy a nagykövet *Kleigels* tábornok a saját felelősségére utlevelet állított ki a herceg számára. Az utlevél *Romanovszky* *Nikolai* herceg nevére szólott.

Ha ez való, vagyis a letartóztatott herceg csakugyan *Romanovszky* herceg, akkor a cári család egyik igen közeli rokonáról szól a krónika. Mert a *Romanovszky-Leuchteuberg* hercegi család valóban a cár rokona.

A szenzációs hír magyarázatául azt jelentik különböző forrásokból, hogy a kalandvágyó herceg *Berlinben* költséges női ismerettségeket kötött, a melyek miatt családjával meghasonlott. Ebből folyólag a család megvonta a hercegtől a pénzbeli segélyt, a minek következménye az lett, hogy a herceg kellemetlen anyagi zavarok közé jutott. Erre határozta el, hogy *Lisszabonon* át *Dél-Amerikába* utazik. *Lisszabonban* azonban teljesen kifogyott a pénzből, s ezért kénytelen volt adósságok hátrahagyása mellett egyszerűen ellállani. A herceg azt vallotta, hogy a bélyegket nem lopta el, hanem azokat elutazása alkalmával egyszerűen magánál felejtette. Valószínű, hogy az orosz nagykövet közbenjárására a herceget felmentik a lopás vádjá alól és szabadon eresztik.

SPORT.

+ **Atléta-kaszinó és vivóterem.** Az *Aradi Atlétikai Klub* választmányja *Szathmáry* *János* ügyvezető elnök elnöklété alatt október hó 30-án ülést tartott, a melyben végső megoldást nyert a vivóterem és kaszinó kérdése, amennyiben az elnök előterjesztésére a klub a minorita palota templom-utcai részének első emeletén, a polgári takarékpénztár volt helyisége kibérlését s bebutorzását határozatilag kimondta. Altala a klub egy tizenkét és fél méter hosszú öt és fél méter széles gáz és villammal világított vivóteremhez, egy tussal ellátott öltöző szobához, két

társalgó helyiséghez s a szolgál részére egy konyha és szobához jut.

A fővárosba is beillő nagy és diszes vívóteremben már jövő hét szerdáján veszik a klub tagjai az első vívóórát *Maione Vincenzo* olasz vívómestertől, kit is három évvel ezelőtt az Aradi Atlétikai-Klub hozott Aradra a városunkban annyira elhanyagolt vívó-sport fellendítésére, hogy mily szüksége volt városunknak egy kitűnő vívómesterre, bizonyítja azon körülmény, hogy a mester azóta állandó lakója Aradnak. A klub kaszinója a butorok beszerzése miatt csak november közepe táján nyílhat meg. A klub gazdáj ul ifj. *Beniczky Kálmán*, szertárosul *Gantner Rezső*t választották meg.

Az állandó vigalmi bizottság tagjai lettek: ifj. *Beniczky Kálmán*, *Kádas Tihámér*, *Lacszay István*, *Kalmár Lajos* és *Uray József*, kik is azonnal előterjesztést tettek az idei farsangon rendezendő báira nézve, mely egyik legsikerültebb mulatsága lesz a farsangnak. Kisebb ügyek tárgyalása után új tagokul felvették: *Ajtay Sándor* főerdész, *Domokos László* kir. alügyész, *Grób Jenő* az osztrák-magyar bank hivatalnok, *Lehrmann Viktor* kir. alügyész, *Ornstein Ardád* törvénytészki albiró, *Óry Ferenc* uradalmi intéző, *Nyisztor Sándor* törvénytészki aljegyző, *Schor Lajos* acsev. főmérnök, *Sorbán János* főispáni titkár, *Szabolczi János* árvaszéki pénztári ellenőr, *Szarka Sándor* dr. törvénytészki bíró, *Szenté László* joghallgató, *Vásárhelyi János* acsev. hivatalnok.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Sulyosan elítelt párbajozó.** A nagyváradi kir. törvénytészki ma szokatlanul sulyos mértéket alkalmazta a büntetésnek. Egy hónapi államfogházra ítélt egy párbajozót jelentéktelen duelluma miatt. A múlt nyáron történt az affér. A Fekete Sas fogadó kertjében orfeum ütötte föl sátrát. Egy este fiatal uri emberek mulattak a brettli csillagainak társaságában. *Kelen Jenő* szolnoki pénzügyi fogalmazó pikáns megjegyzést tett a hölgyek egyikére, amit a másik asztalnál ülő *Biró Lajos* hírlapíró nem hagyhatott szó nélkül és sértő kifejezéssel illette a fogalmazót. *Kelen Jenő* *Ravazdy Barna* és *Rigó Zoltán* segédeiivel provokálta a hírlapíró, aki *Ady Endrére* és *Halász Lajosra* bizta ügye elintézését. A felek kár párbajt vívtak, mely *Kelen Jenő*t, sulyos, *Biró Lajos* jelentéktelen megsebesülésével végződött. A bíróság ma vonta kérdőre párbaj vétsége miatt a feleket. A főtárgyaláson csak *Kelen Jenő* jelent meg. *Biró Lajos*, aki Galiciában katonáskodik, kimentette távollmaradását. A büntető tanácsban *Millye Gyula* kir. táblai bíró elnököl, aki kihallgatta a vádlottat, majd a segédeket, akik igazolták, hogy a viadal szabály szerint folyt le. A vádhatóság képviselőjének beszéde után a bíróság *Lelen Jenő*t egy hónapi államfogházra ítélt, mint visszaesőt, aki párbaj vétség miatt már harmadik ízben állt a bíróság előtt. Az elítelt a büntetés mérve miatt fölébeztet.

§ **A budafoki orvosok bűnpöze.** A tárgyalás mai, hetedik napján dr. *Darvay Fülöp*, dr. *Taub József* védője beszélt. Védbeszédében azt vitatta, hogy védencét egy teljesen kivértett beteghez hívták, amelyen már orvosi tudomány nem segíthetett s így dr. *Taub* nem bűnös. Felmentést kért. Az elnöki rezümé és kérdések felolvasása után az esküdtek déli 12 óra kor verdikthozatalra vonultak vissza. — A törvénytészki az esküdtek verdiktje alapján a két budafoki orvost felmentette. *Hellingert* pedig haláltokozó sulyos testi sértés büntetése miatt három évi fegyháza ítélte.

NAPIREND.

November 1. Szombat. Róm. kath. naptár: Mindszent ünnepe. — Protestáns naptár: Mindszent ünnepe. — Izraelita naptár: Sabbát, Marchesch. — Görög-keleti naptár (október 19.): Joel próféta. — A nap két óra 29 perckor. nyugszik 4 óra 25 perckor. — A hold két óra 23 perckor, nyugszik 5 óra 13 perckor.

Külső-nyelvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereklje-muzeum helyisége mellett: Elésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratal szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, boros, ködös, elvívve csapadék.

November 2. Az aradi atletikai klub football-mérkőzése délután 4 órakor.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

L. D. Arad. Ugyan kérjük, ez a téma már annyira elcsépel, hogy vétezik, aki még hozzányul. Hagyja meg ön azt a szegény kis Kohnt a maga lassu, de biztos haldoklásában.

V. Zs. Pécska. Igen, már karácsonyra minden előfizető díjtalanul megkapja.

Érdeklődő. Arad. Azon a zárt ülésen olyan dolgokat tárgyaltak, amelyek nyilvánosságra nem hozhatók. Még akkor sem volnának megirhatók, ha nyilvános ülésben mondták volna el azokat a bírálatokat.

R. L. Arad. Köszönjük. Sem divatos, sem modern viccekre nincs szükségünk, még akkor sem, ha, a mint mondja, falrengető hatásuk is.

Kerpel Izsó 60,000 kötetes kölcson-könyvtárába

Telefon-szám: 407.

Aradon, **Átél Péter-utca 1. szám, (az udvarban)**

A következő újdonságok érkeztek:

Magyarban: Tölgyst: *Dreyfus* kapitány, *Rajna*. A töke nyomorultja, *Gála* naptár, *Gaal*: *Borus történetek*, *Moritz Pál*: *Kurta* nemesek földjén, *Lovik*: *Dr. Pogány*, *Molnár*: *Józszi*, *Harmath*: *Szentek és bolondok*, *Ohnet*: *Ut a szerelemhez*, *Farkas bűnpöze*, *Vay*: *D'Artagnan* meséi, *Farkas E.*: *Dózsa Gy.*, *Endrey*: *Mátyás kir. Dumas*: *Egy vádlott*, *Sümegi*: *A mi kis regényünk*, *Német*: *Elbeszélések*, *Stevenson*: *Ongyilkosok tanyája*, *Coman D.*: *Dilettans detektív*, az utolsó probléma, *A véres boszu*, *Endrei*: *Régi magy. költészet remekai*, *C. Doyle*: *A sátn kutyája*, *Gorkij*: *Huszonhat és egy*, *Sienkiewicz*: *Volyodyovszky* ur, *Nagy Ig.*: *Torzképek*, *Budayné*: *A négy Yve herceg*, s/b. stb.

Németben: *Herczog*: *Der Graf v Gleich*, *Verus Emer für Viele*, *Bauer*: *Die Schwestern*, *Polko*: *Faustine*, *Hassa*, *Nordau*: *Die Krankheit des Jahrhunderters*, *Paris Jensen*: *Die Kunder v. Ouedacker*, *Polko*: *Die Staffelei*, *Schobert*: *E. Hässliche*, *Schlichtergroll*: *Die Hexe v. Klewan*, *Taylor*: *Auf Harmeshouse*, *Kohn S.*: *Gabriel*, *Sacher M.*: *Grausame Frauen*, *Hyan*: *Lumpengesindel*, *Raimund Golo*: *V. Hand zu Hand*, *Sienkiewicz*: *Am lichten Gestade*, *Gorki*: *Orlov u. seine Frau*, *Gersdorf*: *„Nein“*, *Berkov*: *Die Unbegehrten*: *Der rechte Erbe*, *Rovetta*: *Das Idol*, *Mauret*: *Die Studentin*, *Lescott*: *Michelette*, *Savage*: *Die gefangene Prinzessin*, *Sales*: *Beaulieu*, *Pont-Vest*: *E. vornehme Ehe*, *Benedek*: *Anna Huszár*, *Flemming*: *Vom Sturm getragen*, *Letang*: *E. schöne Frau*, *Bülow*: *Ohne Herz*, *Paura*: *Irmengande*, *Memini-Mario*, *Bauer Schwes tern*, *Jenseu*: *Jahrhundert*, *Bobertag*: *Ehegluck*, *Zobeltitz*: *Prinress Humuelchen*, *Rose*: *Ker chen wird vernünftg*, stb. stb.

Francia és angolban igen sok újdonság!

Havi kölcsöndíj korona 20 fillér, vagy kötetenként 8 fillér.

A tanuló ifjuságnak 1 óra 1 kor., vagy kötetenként 6 fillér.

A könyvek újak és tiszták.

Vidéki bérlők is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

Ugyane cég ajánlja a közönség szives figyelmébe **Andrássy tér 20. sz.** alatti könyvzenemű- és papírkereskedését, a melyben rendkívül előnyös alkalmi vételiek eszközölhetők könyvek és hangjegyekben. Minden zenemű-újdonság raktáron. **Átjátszott hangjegyek félárban.** **Üzleti könyvek** kitűnő minőségben és igen jutányos áron. **Képes levelező lapok** nagy választékban. **Tanszerek** minden iskola részére. **Egész könyvtárak és egyes, bármely nyelvű könyvek**, valamint **átjátszott hangjegyek** vétele és eladása.

Üzleti telefon 385. sz.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabnavásár.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, október 31.

Országos vásárunk miatt csak csekély gabna került forgalomba. Mintegy 500 méter-mázsa buza és 300 métermázsa tengerit vettek jól tartott áron.

Jelentésünk keretében megemlítjük, hogy gyümölcs és hüveyes veteményekben igen csekély a behozatal országos vásárunkra.

Elenyésző vásárunk van az előbbi évekhez arányitva, minek következtében mindent magas áron kell vásárolnunk.

Diót kor. 25—30, **szilva** 22—26 kor., **babot** 8:80—9:50 kor. **fizetnek** 50 kilogrammonként.

Mai gabona-árak: Az árak 50 kilogramm súly gységet véve alapszámításnak, *korona* értékben:

Uj-buza I-ső minőségű 7.00—7.10.

Uj-buza közép 6.70—6.80.

O tengeri 6.00—6.10.

Uj tengeri morzsolt 4.40—4.50.

Rozs 5.70—5.80.

Arpa 5.10—5.20.

Zab 5.50—5.60.

Az irányzat változatlan.

= Fizetésektelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségekről tesz jelentést: *Simalczik János*, *Tamási*. — *Geisz Antal*, *Béga-Szent György*. — *Straszmann Jakob*, *Krakko*. — *Rittermann Dániel*, *Krakko*. — *Puskás József*, *Krompach*. — *Pollák Gyula*, *Bellatinc*. — *Schmidl Farkas*, *Przemysl*.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, október 31.

Déltőzsde. Buzakinálát mérsékel, vételkdv korlátozott. Nyugodt irányzat mellett 27,000 métermázsa került forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonamemek változatlanok. **Időjárás** boros.

Zárlat 12 órakor:

Buza októberre	—
Buza 1903. áprillisa	7.40—7.41
Rozs októberre	—
Rozs 1903. áprillisa	6.47—6.48
Zab októberre	—
Zab 1903. áprillisa	6.30—6.31
Tengeri 1903. májusra	5.72—5.73
Repce augusztusra	11.80—11.90

Zárlat 5 órakor:

Buza októberre	—
Buza 1903. áprillisa	7.42—7.43
Rozs októberre	—
Rozs 1903. áprillisa	6.48—6.49
Zab októberre	—
Zab 1903. áprillisa	6.30—6.31
Tengeri 1903. májusra	5.74—5.75
Repce augusztusra	—

Zárlat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	673.50
Magyar hitelrészvény	710.25
Lezártolobank részvény	444.—
Rima-Murányi vasmű részvény	476.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	703.50
Közúti vasut	619.—
Városi villamos vasut részvény	327.50

Hivatalos árfolyamok

a budapesti árú- és értéktőzsdén.

Budapest, október 31.

Magyar aranyjádék 4%	120.15
Magyar koronajádék 4%	97.60
Magyar arany 4 $\frac{1}{2}$ %	—
Magyar ezüst 4 $\frac{1}{2}$ %	—
Magyar keleti vasut	—
Magyar földterhermentesítési kötvény	98.10
Magyar italmegváltási kötvény	—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyerevényországjegy kölcsön	201.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	157.—
Osztrák papírajádék	100.75
Osztrák járadék ezüst	100.75
Osztrák járadék arany	120.50
Koronajádék	100.—
1860-iki államsorsjegyek	150.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1565.—
Magyar hitelbankrészvény	711.50
Osztrák hitelbankrészvény	674.—
Osztrák-magyar államvasut	703.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.05
Német birodalmi márka	116.82
London	239.05
Páris	95.17
20 márkás arany	—

S z e s z ü z l e t.

— Október 31. —

Mai jegyzéink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szerített moslék 12'80—13— korona mmásanként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Október 31. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli sulyban 1.0—2 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli sulyban 115—7 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 115—6 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 113—5 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felüli sulyban 115—6 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 112—4 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 104—8 fillérig.

Sertéslelészám. Október 28. napján volt készlet 47,019 darab, október 29. napján félhajtattott 690 darab, október 29. napján elszállítottott 880 darab, október 30. napján maradt készlet 46,829 darab. — Uzlet: Változatlan.

Nemzeti színház.

Szombaton, 1902. évi november hó 1-én:

Bérletszünet.

Bérletszünet.

Délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor, fél árákkal:**Az ember tragédiája.**

Dramai költemény. Irta: Madách Imre. Színre alkalmazta: Paulay Ede. Zenéjét szerzette: Erkel Gyula.

SZEMÉLYEK:

Rafael angyal	Göcs Aranka.	Crispos	Győre Alajos.
Gábor angyal	Szabó Irma.	Thersites	Tukorai L.
Mihály angyal	Daróczi Ilka.	Catulus	Ternyei L.
Luczifer	Mariházi M.	Cluvia	Parlagi K.
Adám	Csiky László.	1. boszorkány	Föllinuszné.
Eva	Gazdi A.	2. boszorkány	Pajor Agnes.
Föld szelleme	Németh J.	Udvaronc	Bokor Imre.
Rabszolga	Gózon Béla.	Tanítvány	Szabó József.
Kimon	Garai Ilonka.	Nyegle	Békés Gyula.
1. demagóg	Füredi J.	Anyja	Csigaházi E.
2. demagóg	Juhász S.	Munkás	Békessy Gy.
Egy a népből	Sarkadi A.	Aggastyán	Juhász S.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Bérlet 32. sz.

Páros.

Este 7 órakor, rendes árákkal:

A nilusi varázsló.

Operette 3 felvonásban. Irta: Smith B. Harry. Fordította: Komor Gyula. Zenéjét szerző: Herberth Viktor.

SZEMÉLYEK:

Ptolomeusz	Polgár S.	Ptarmigán	Bejczy Gy.
Kukli-kukli	Pajor Agnes.	Cheopsz	Füredi J.
Kleopátra	Répásy G.	Obeliszka	Szilassy J.
Torolán	Szabó József.	Hieroglifa	Csegregl I.
Rhamzesz	Karácsonyi.	Ozirisz, főpap	Juhász S.

Kezdete este 7 órakor.

CSARNOK.**Jegyzetek****az aradi vár ostromáról.**

Irta: **Galsai Kovács Ernő,** (38)
1848—49. honvéderősnagy.

(Vége.)

2. Századosok

2. **Tót Endre** 51 éves, volt hadnagy a 4-ik sz. garnizon zászlóaljnál.

Miután a 30-ik zászlóalj 2500 embert számlált, két zászlóaljra osztott és pedig az A. és B. zászlóaljra, ez utóbbinál ő lett parancsnok. 1849 év elején ezen B) zászlóalj az 58-ik zászlóalj alakult, a melénél ő később őrnagy és alezredessé lépett elő.

2. **Vojnics Imre** 23 éves fiatal barna ember a magyar kir. nemes testőrségnél hadnagy, 1849 július 14-én a hegyesi csatában a homlokán lösebet kapott, melynek folytán 1852 évben meghaltak.

Erdős Ferencz 50 év körüli férfiú, előbb katoná volt, 1849. év május hóban, csak néhány hónapig volt a zászlóaljnál.

4. **Furkós Tamás** 40 éves volt cs. kir. osztrák gyalogsági altiszt; 1849. június hóban Nagy-Kikindán a kórházban kolerában meghalt.

5. **Schramm Vincze** 32 éves, szintén volt osztrák gyalogságnál. 1849. március hóban Villovo vivásánál egy 3 fontos ágyú golyó által találva elesett.

6. **Révész László** 30 éves, szintén volt altiszt az osztrák gyalogságnál. 1849. ápril 29-én a melencei csatában megsebesült s a kórházban elhalt.

7. **Soltész János** 60 éves, az osztrák gyalogságnál nyugalmazott hadnagy; 1849. májusban a 4-ik honv. zászlóaljnál őrnagy.

8. **Röszényi Samu** 32 éves, szintén volt altiszt az osztrák gyalogságnál.

9. **Molitorisz Samu** 46 éves, szintén volt altiszt az osztrák gyalogságnál.

3. Főhadnagyok.

1. **Perczel Ferencz**, Perczel Mór tábornok testvér öccse, 24 éves, magyar kir. nemes testőrhadnagy; később a 39 sz. Dom Miguel gyalogezredhez jött mint százados, 1849. május hóban Budavár ostrománál, hol magát kitüntette, megsebesült s elhalt.

2. **Tájkerti Mihály** 3. **Fogarasi József** 4. **Babos Ferenc.** Mind a hárman 40 éven felüli férfiak, altisztek a cs. k. osztrák lovasságnál, melénél fogva 1848. december hóban az ujonan alakuló huszárezredhez helyeztettek át.

5. **Altman Frigyes** 28 éves szintén altiszt volt a gyalogságnál.

6. **Dáni Nándor** 23 éves fiatal jogász 1849. ki új honvéd. Megsebesítve az aradi várnál és 1849. július 14-én a hegyesi csatában.

7. **Szombathelyi Kálmán** 1849-ki új honvéd. 1849. év elején egy ujonan alakult honv. zászlóaljhoz jött mint százados.

8. **Lehoczky Győző** fiatal ember.

9. **Hesz Ferencz** 28 éves barna férfiú, szintén volt altiszt az osztrák gyalogságnál. 1849. április 29-én és május 7-én a melencei és az uzdini csatákban, mellébe puská golyó lövést kapott, azonban az ró papirból összetett mellvédje, melyet tisztjeink általában, a mellükön a felső öltöny alatt hordottak, feltartotta a golyókat és így meg nem sebesült.

10. **Lehoczky Akos** kiszolgált granátos őrmester, 40 éves. A zászlóaljnak éllemezési tisztja volt.

11. **Salamon József** 30 éves, szintén volt altiszt az osztrák gyalogságnál.

12. **Bak Balázs** 35 éves magas, bátor ember, szintén volt altiszt az osztrák gyalogságnál.

13. **Nagy Ferencz** 28 éves segéd tiszt, 1848. év végén mint százados egy ujonan alakult honvéd zászlóaljhoz ment.

4. Hadnagyok.

1. **Barta Antal** 30 éves. 1849. áprilisban Szt. Tamás vivásánál a karján meglelt sebesülve.

2. **Vojnics Nándor** 23 éves.

3. **Grabovszky Ignác** 24 éves.

4. **Vischler Ferdinánd** 24 éves előbb a székely határőrezrednél altiszt.

5. **Pichler József.** Aacsony szőke 28 éves ember, volt altiszt az osztrák gyalogságnál, ugy

6. **Gyertyánfy Gyula** egy egészen fiatal ember. Ezek mindketten az 1848. december 14-én az ujaradi csatában tanúsított gyávaságukért tisztirangjuktól megfosztottak s a honvédségtől elbocsátattak.

7. **Degré Adolf** 20 éves fiatal ember, 1848. júniusban egy ujonan alakult honv. zászlóaljhoz ment át.

8. **Molitorisz János** 20 éves fiatal ember. 1849. júniusban egy ujonan alakult honv. zászlóaljhoz ment át.

9. **Karvázny Ferencz** 24 éves, jó énekes, a zászlóalj da'noka.

10. **Sudár Balázs** 30 éves, szintén volt altiszt az osztrák gyalogságnál, 1849. június 7-én a kácsi csatában megsebesült.

11. **Fazekas Lajos** 32 éves, szintén volt altiszt az osztrák gyalogságnál. 1849. július 14-én a hegyesi csatában elesett.

12. **Harsányi Ignác** 30 éves szintén altiszt volt a cs. k. osztrák gyalogságnál.

13. **Simon Tamás** és

14. **Mikó Miklós** egészen fiatal emberek.

15. **Szárnycsi János** 26 éves, szintén volt altiszt a cs. k. osztrák gyalogságnak.

16. **Argay György** 24 éves. 1849. július 14-én a hegyesi csatában megsebesült.

5. Számvevőbiztek.

1. **Antalfy József** 80 éves. 1849. június hóban Uj Vidék melle't az ellenségtől elfogatott.

2. **Ferenczy József** 80 éves.

6 Orvosok.

1. **Krámer Ignác** 40 éves.

2. **Athanász Szilárd** 42 éves.

Ezek voltak feljegyzéseim szerint a békési 80 sz. honvédzászlóalj tisztjei, annak alakulásától kezdve.

A nagyobb szerepet vivő honvéd főtisztnek nevét s emlékét a történelem fen fogja tartani, azonban ismerje az utókor a kisebb rangú és jelentőségű tisztnek neveit is, a kiket ha a sors nem is emelt magasnak polcra és ha a véletlen nem is adott azoknak alkalmat, nevezetesebb tettek véghezvitelére, de azok is nevezetesebb hőseinkkel egyformán lelkesültséggel szeltek a nemzet szent ügyének védelmére és egyformán voltak készek vért és életet áldozni a hazáért. Legyen áldot emlékük!

„Grand Prix“ a párisi világkiállításon 1900-ban.

Védjegy törvényileg védve.

Világhírű orosz karaván tea

KNCPOPOFF

testvérek MOSZKVA.

cs. és kir. udvari szállítók.

Egyedüli raktár Aradon:

Vojtek és Weisz uraknál.**„GLOBUS“ élet- és járadék biztosítótársaság**

aradi főügynöksége:

Szücs F. Vilmos, Boros Beni-tér 22. I. em.

Tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy a

„GLOBUS“

élet- és járadék biztosítótársaság

főügynökségét

átvettem, s nagyon előnyös táblázatok szerint köthetők általam biztosítások ugy felnőttek, mint gyermekek javára.

Tisztelettel:

Szücs F. Vilmos,

Arad, Boros Beni-tér 22., I. em. Spielmann-ház.

1877

Ugyanott egy irodai gyakornok azonnali belépésre felvétetik.

Értesítés!

Tisztelettel hozom a mélyen tisztelt hölgyközönség becses tudomására, hogy bécsi utamból a legujabb divatu

modelleket

hoztam magammal, melyek női kalapteremben **Szabadság-tér 21.** megtekinthetők.

Izléses, pontos és olcsó kiszolgálásomról mélyen tisztelt vevőim már eddig is meggyőződhetnek s természetesen, hogy a jövőben is legfőbb törekvésem lesz cégem jó hírnevét fentartani.

Czégemet a mélyen tisztelt hölgyközönség szives jóindulatába ajánlva vagyok

kiváló tisztelettel

Löwenstein Róza**Szabadság-tér 21.**

1811

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ ROVATA

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSÁG-TÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Este 9—10 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4—5 óráig.
Tagok úgy a vidékről, mint helybeliek, naponta fölve-
tnek.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben
részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak válaszbélyeg
küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Keresünk:

Budapestre elsőrendű női divat-áru üzlet részére
intél. szakképzett ügyes segédet, az illető több évi gyakor-
lattal, jó eladóképességgel és megjelenéssel kell, hogy
birjon 1500—2000 korona fizetés mellett.

Helybeli női-divat és confection-áru üzlet részére
szakképzett ügyes segédet.

Egerbe elsőrendű női- és férfi divatáru-üzlet ré-
szére, intél. ügyes, szakképzett segédet, ki a kirakatrende-
zést is érti.

Vidéki fűszer- és vegyes-áruüzlet részére németül
tudó fiatal segédet.

Helybeli elsőrendű fűszeráru nagykereskedés ré-
szére ügyes szakképzett segédet, ki a helybeli kiskeres-
kedőket is látogatná.

Vidéki fűszer-üzletbe a német és román nyelvben
jártas fiatal segédet.

Vidéki rőfösáru-üzlet részére ügyes segédet, ki a
román nyelvet is bírja.

Vidékra a német levelezésben és irodai munkála-
tokban jártassággal bíró ügyes fiatal embert.

Ajánlunk:

Fakereskedés részére e szakmában működött, szak-
képzett segédet.

A rövidáru szakban több évi gyakorlattal bíró,
intél. ügyes szakképzett, jó megjelenésű segédet.

A fűszer- és csemege áruszakban teljes jártasság-
gal bíró intél. ügyes fiatal embert.

Szeszbor- és terményáru-üzlet részére e szakmában
működött raktárnokot.

Volt aradi idősebb kereskedőt, írásbeli, könyvelési
munkálatokra, vagy üzleti megbízásokra.

A vas- és fűszeráru szakmában jártas, vidéki üzle-
tekben működött, németül és románul tudó fiatal se-
gédeket.

Esti foglalkozásra, gyakorlott, szakképzett könyve-
lőt és levelezőt.

A vegyesáru szakban minden igényeknek megfe-
lelő segédeket.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA.

Klein Sándor, Keppich Zsigmond,
titkár. igazgató.

Krausz Paulin

első aradi

kölcsönkönyvtára

Aradon,

Deák Ferenc-utca 2. szám.

Tartalmazza a világirodalom legjobb termé-
keit, 65,000 köt. magyar, német, francia és
angol nyelven.

A bérleti feltételek a legjutányosabbak:

Havonként 1 korona 20 fillér; av. gy.

kötetenként 8 fillér.

Vidékre: havonként 2 koronától feljebb.

Fenti cég könyv- és papirkereskedésében
kaphatók továbbá mindennemű alkalmi vételek,
mint:

Díszművek, regények (magyar és német
művek):

Képes levelező lapok óriási választékban

Feltűnő szép és finom kivitelű levélpapírok
remek dobozokban.

Legújabb festőminták (virág, tájkép, genre
stb.)

Levelező-lap-albumok nagy készlet folytán
gyári áron.

Minden divatlap, bel- és külföldi folyóirat
bérletben és egyes számonként raktáron.

Kiváló tisztelettel:

Krausz Paulin,

kölcsönkönyvtára, könyv- és pa-
pirkereskedése és modern anti-
quariuma.

1852

Teheránból érkezett

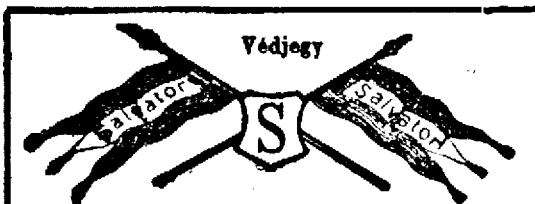
valódi perzsa szőnyegek,

ebédlő, salon, uri- és hálószobák
részére.

Megtekinthetők a fő-vámhiva-
tálnál, József főherceg-ut 3. sz.
reggel 8 órától déli 12 óráig.

Schwarcz Zsigmond.

1839

Vesebajoknál,
a hólyag bántalmainál
és köszvényénél,
az emésztési és lélegzési
szervek hurutainál,
a Lithion-forrás

Salvator

kitűnő sikerrel használtatik. E forrás kiváló tulajdonságai:

Húgyhajtó hatása.

Vasmentes. Kellemes ízű.

Könnyen emészthető.

első rangu gyógyvíz és diätetikus ital.
Számos orvosi tekintélyek által különösen
oly egyéneknek ajánlva, a kik ülő élet-
módjuk folytán aranyeres bántal-
makban, hasi pozsga, máj- és vese
izgatási tünetekben vagy húgy-
savas vesehomok és vesekövek
képződésében szenvednek

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.

582

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közön-
ség becses tudomására hozni, hogy

tánciskolámat

folyó évi november hó 8-án, saját tánc-
termemben megnyitom.

A midőn ezt az igen tisztelt szülők és a
táncot tanulni óhajtó ifjuság szives tu-
domására hozom, egyszersmind tisztelettel
megemlítem, hogy tánciskolámban

diák, hivatalnok, kereskedő és gyermek colonnekat

fogok szervezni.

Beiratások eszközölhetők lakásomon,
Teleki-utca 5. szám alatt.

A nagyérdemű közönség becses párt-
fogását kérve vagyok

tisztelettel:

Buday Ida,

okl. táncitanító, Teleky utca 5.

(Kéretik csengetni.)

1743

A közeledő fűtési idény alkal-
mából ajánlunk

első rendű szagtalan

Fűtő kőszenet

100 kiló 3 korona 40 fillér;

ugyszinte darabos

Légszesz-pirszenet

(kocsz).

100 kiló 4 kor. 40 fillér.

5 és 10 mm. egyszeri vételnél

árkedvezmény

kétszer mosott, valódi porosz

kovács kőszenet

100 kiló 4 korona 40 fillér;

rostált darabos

bükk-faszzenet

100 kiló 4 korona 40 fillér;

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása
végett félnap időt kérünk.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

1693

Telefon szám 139.

2039

Aradmegyei tanító urak

figyelmébe és pártfogásába ajánlja

Ingusz I. és fia

aradi könyvkiadó cég országosan bevezetett és elősmert
jó népi iskolai tankönyveit:

Csik János Abc bolti ára 50 fill.

Csik János II. olvasó ára 60 fill.

Csik János III. olvasó ára 80 fill.

Aradmegye képes földrajzával

Csik János IV. olvasó (sajtó alatt)

Csik János fali olvasó táblák.

Záray Udön földrajz XIII. kiadás ára 60. fill.

Csik János Aradm. földrajza ára 50 fill.

Aradmegye térképvázlata (térképrajzolta-
táshoz) ára 6 fill.

(50 fillér beküldése ellenében mutatványt fentiek bárme-
lyikéből bérmentve küldünk.

Kun Fülöp — Csatt

Gazd. ismétlő iskolai olvasó ára 1 kor.

(Az országban 450 helyen használják, eddig 25000 pld.
fogyott el. Mutatvány 60 fill. bérmentve.)

2663—1902. ttkvi szám.

Árverési hirdetés kivonat.

Az új-aradi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az új-aradi takarékpénztár végrehajtható. Lupu Tereszka és Tanaczkó Tadia végrehajtást szenvedő elleni 200 korona tőkéköveletés és járulékal iránti végrehajtási ügyében a temesvári kir. törvényszék az (új-aradi kir. járásbíró) területén lévő, Főnlakon fekvő I. a főnlaki 535. sz. tjkvben Tanaczkó Tadia nevében álló A. I. 1. sor sz. 725 hrsz ingatlanokra 186 koronában II. a főnlaki 586 sz. tjkvben Tanaczkó Tadia nevében álló A. I. 1. sor, sz. 772/2. hrsz. ingatlanra 90 koronában, III. a főnlaki 598 sz. tjkvben Tanaczkó Tadia nevében álló A. I. 1. sor, sz. 771. hrsz. ingatlanra 158 koronában IV. a főnlaki 760 sz. tjkvben Tanaczkó Tadia és neje Lupu Tereszka nevében álló A. I. 1. sor, sz. 772/1. hr. számú „Izvor“ dűllőben lévő pótkertre 80 koronában s végül V. a főnlaki 1119 sz. tjkvben Tanaczkó Tadia és Lupu Tereszka nevében álló A. I. 1. sorsz.

225/b hrsz. üres beltérre 104. koronában az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1902. évi november hó 27-ik napján délelőtt 10 órakor Főnlak község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 18 korona 60 fillért 9 korona, 15 kor. 8 fillért 8 kor. és 10 kor 4 fill. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék-képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kell! Új Aradon, 1902. évi október hó 15. napján.

Az új-aradi kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság.

Csáklány,
kir. albiró.

HIRDETMÉNY.

Ó cs. és apostolyi Felsőének legfelső elhatározása folytán ezennel megindítatik

a XXIII. magyar király államsorsjáték

rendezése. Az ezen sorsjáték után remélhető tiszta jövedelem következő közhasznú és jótékony célokra fog fordítottatni 11 (tizenegy) egyenlő részben: 1. a vagyontalan állami tisztviselők özvegyei és árvái segélyezésére szánt alap. 2. a kézdívásárhelyi és vidéki Rudolf-kórház. 3. a Magyar Gazdasszonyok országos egyesülete. 4. a Magyar Országos központi Fröbel-nőegylet, 5. a budapesti Mária Dorottya-egyesület; 6. a budapesti első gyermekmenhely-egyesület, 7. a horvát Mensa Academika, 8. a Stefánia pesti gyermek-kórház egylet, 9. az országos díjok-egylet, 10. a budapesti poliklinikai egyesület, 11. a budapesti Mária congregatio.

Ezen sorsjáték összes, 7691-ben megállapított nyereményei az alább következő játékterv szerint 365.000 koronára rugnak, és pedig:

1 főnyerem. 150.000 kor.	2 nyeremény á 5.000 kor.	50 nyeremény á 100 k.
1 " 50.000 "	5 " " 2.000 "	100 " " 50 "
1 " 20.000 "	10 " " 1.000 "	1000 " " 20 "
1 " 10.000 "	20 " " 500 "	6500 " " 10 "

Az összes nyeremények készpénzben fizettetnek ki.

A húzás visszavonhatatlanul 1902. évi december hó 30-án Budapesten történik.

== Egy sorsjegy ára 4 koronával van megállapítva. ==

Sorsjegyek kaphatók: a m. kir. lottó-jövedéki igazgatóságnál Budapesten (Csepelrakpart, Vámpalota), továbbá: valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatálnál, vasuti állomásokon s a legtöbb dohány-tözsdeben és váltóüzletben.

Budapesten, 1902. évi július hó 1-én.

1947

A m. kir. lottó-jövedéki igazgatóság.

MÁRIA-RADNAI GYOMORCSEPPEK.

Gyomorgörcs. gyomorfájás, erős gyomorhurut és étvágytalanság ellen biztos szer.

Egy üveg ára 90 fillér.

M.-Radnai vértisztító és fájdalom nélküli hashajtó labdacok.

Egy doboz ára 60 fillér.

M.-radnai lábizzadás elleni kenőcs.

Kipróbált hatása, egy tégely használata elegendő. — Egy tégely ára 1 kor.

Kossuth-féle M.-radnai Gyöngyvirág-Creme.

Ápolja, szépíti és finomítja az arczbőrt, eltávolít májfoltot, szeplőt pattanásokat, bőrrákákat és az arcznak bájt és üdéséget kölcsönöz.

Kis tégely 1 korona. — Nagy tégely 2 korona.

M.-radnai gyomorerősítő tea.

Egy csomag ára 1 kor. 20 fill.

Mária-radnai hajessentia biztos szer hajhullás és fejkorpa ellen kitűnő hajápoló szer.

1 üveg ára 2 korona.

Kitűnő közkezdveltségnek örvendő Kossuth-féle bajuszpedró.

Egy doboz ára 30 fillér.

431

Kaphatók:

UDVARDI KOSSUTH PÁL

a „Mégváltó“-hoz címzett gyógyszer-tárában M.-Radnán, és az ország minden nagyobb gyógyszer-tárában. — Gyógyszereszek részére Aradon Vojtek és Welsz gyógyszer-kereskedőknél.

NEUMANN ANTAL

zongora-készítő és hangoló.

Arad, Batthyány-utca 10. sz.

Van szerencsém a t. közönség becses tudomására hozni, hogy

zongorakészítő és hangoló iparomat

ismét sajátkezűleg a legnagyobb figyelemmel vezetem.

Legfőbb célom oda irányul, hogy a t. közönség becses megelégedését kiérdemeljem.

Zongora-hangolások, javítások, hurozások, bőrzések a legfinomabb szarvasbőrből gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

1917.

kiváló tisztelettel

NEUMANN ANTAL

zongorakészítő és hangoló ARADON, Batthyány utca 10. szám.

Telefonmegbízásoknál kérem Révész Nándor könyvkereskedését (Telefon szám 265) felhívni, a honnan a vett megbízást velem azonnal közlik.

Kérem a cégre figyelni

H i r d e t m é n y.

Az Aradi Ipar- és Népbank alulírott felügyelő-bizottsága, az intézeti ügykezelésben oly visszaélést tapasztalván, mely a keresk. törv. 195. §-a értelmében a közgyűlés egybehívását teszi kötelességévé, a közgyűlést az intézeti ülésteremben

f. évi november hó 11-ik napjának d. e. 11 órájára

ezenel összehívja és felkéri a t. részvényes urakat, hogy ezen közgyűlésre minél számosabban megjelenni és részvényeiket az intézet pénztáránál elismervény ellen az alapszabályok 68. §-a értelmében letenni sziveskedjenek.

Aradon, 1902. évi október hó 28.

Révész Nándor,
fel. biz. elnök.

Kneffel Lajos,
fel. biz. tag.

Dr. Páris Lajos,
fel. biz. tag.

Varjassy Lajos,
fel. biz. tag.

3008—1902. tkvi sz.

Együttes

Árverési hirdetmény kivonat.

A világi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Aradcsanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság végrehajtató kérelmére, továbbá gróf Nádasdy Ferencz gyoroki uradalma, továbbá Wechsler Ede aradi, továbbá özv. Izsó Istvánné aradi lakos, továbbá Szelle József aradi, továbbá Viktória takaréks és hitelintézet r. t., továbbá Aradi polgári takarékpénztár r. t., továbbá Fischer M. aradi lakos, továbbá Kaiser József pankotai lakos, továbbá Pakurár Ádámné szül. Luka Léna kovaszinczi lakos, továbbá dr. Czégka Zdenkó ügyvéd világi lakos, továbbá Bildhauer Adalbert paulisi lakos, továbbá Dobos Lászlóné temesvári lakos, továbbá dr. Hotorán Jakab ügyvéd világi lakos, továbbá Aradi ipar és népbank r. t., továbbá Schvarcz Simon aradi lakos, továbbá Lázár György ügyvéd aradi lakos, továbbá Petika György magyarai lakos, továbbá dr. Kertész Miksa ügyvéd aradi lakos és végül Mihel József temesvári lakos mint csatlakozó végrehajtatók javára, Luka Juon kovaszinczi lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében, a világi kir. járásbíró területén lévő, Arad megyében fekvő, a kovaszinczi 112. számú tjkvben az A. I. 8. sorsz. a. felvett ingatlanságra 47 kor., továbbá

2. a kovaszinczi 162. sz. tjkvben az A. I. 1—7. sorsz. a. felvett ingatlanságra 826 kor., továbbá

3. a kovaszinczi 560. sz. tjkvben az A. I. 1. és 8—13. sorsz. a. felvett ingatlanságra 1099 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést Luka Juonné szül. Mócz Léna kovaszinczi lakos késedelmes vevő veszélyére és költségére bánatpénzének elvesztése mellett elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1902. évi november hó 20-ik napján délelőtt 10 órakor Kovaszincz községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverésizsándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 4 kor. 70 fill. 82 kor. 60 fillért és 109 kor. 90 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX-ik t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3383. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Világoson, 1902. évi október hó 8-án, a kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságnál.

Aknay,
kir. járásbíró.

1914

3 nap alatt meggyógyul

a hűgyszólyás — ha több éves is — szabadalmazott tanálmányom által, mely több évi orvosi gyakorlatban kipróbálva, a bécsi közpórházban s a párisi Hopital-Mydiben vérbajbetegségek osztályán általános használatban van. Tehetetlenség és éjjeli magömlés meggyógyítására is feltétlenül biztos. Átrend, foglalkozás változtatás nélkül otthon titokban használható. Használati utasítással 10 frt. utánvétellel, vagy az összeg előre küldése mellett.

Dr. Tóth Ödön 1853
Budapest, VIII. József-körút 53.

Telefon szám 485.

T. cz.

Van szerencsém nagyrebecsült rendelőimnek szives tudomására adni, hogy folyó évi február hó 1-étől

a Templom-utca 3. sz. alatti

cipész-üzletemet

feloszlattam, de iparomat továbbra lakásomon

Heim Domokos-utca 2 sz. alatt,

a Török-téri Kishalmi-féle gőzfürdő mellett folytatom.

Főtörökvesem oda irányul, hogy nagyrebecsült rendelőimet ezután is legnagyobb odaadással, szolid és pontos kiszolgálásban részesítem, miért is az eddigi pártfogásért esedezem.

Magamat a n. é. közönség becses bizalmába ajánlva maradok

kiváló tisztelettel 11

Pakszián Sándorné,

czipész, Heim Domokos-utca 2. sz.

Kiadó
lakás.

József főherceg-
utca 17. sz. a.

a Matavovszky-féle
házban

egy 3 szoba és
mellék helyiségekből
álló 1887

utczai lakás
kiadandó.

Ugyanott egy 2 ló-
állásra való

istálló

és egy

pincze
is kiadó.

Értekezhetni Szath-
máry Gyula ügyvéd
hagyatéki gondnok-
nál Aradon, Nagy-
körút 1. sz. a.

Kész

butor eladás!

Ajánlom a n. é. közönség-
nek szolid kivitelű

kész-butoraimat

és olyanokra megbizást kész-
séggel elfogadok. 1889

Varga József

asztalos-mester

Arad, Kápolna-utca 6. sz.

Brassay Testvérek

Arad.

Ajánlják divatos

rövid fűzőiket,

ugyszintén

mérték utáni megrendelések

6 óra alatt készülnek.

Kérjük a becses hölgyközönsé-
get látogatásával megtisztelni.

557—1902. végrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíró 1902. Sp. III. 38/3. számú végzése következtében dr. Köpf János aradi ügyvéd által képviselt Kovács Soma aradi lakos javára, Kálló Béla uj-szent-annai lakos ellen 19 kor. 45. fill. s jár. erejéig 1902. évi márczius hó 26 án foganatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 3800 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szobabeli butorneműek és cséplőgép és rozogony nyilvános árverésen eladandók.

Mely árverésnek a világi kir. járásbíró 1902. évi V. 128/2. számú végzése folytán 19 kor. 45 fill. tőkekövetelés, ennek 1901. évi július hó 17-ik napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 5 kor. 45 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Uj-Szent-Annán, alperes lakásánál leendő eszközzésére 1902. évi november hó 4-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsárón alul is el fognak adni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Világoson, 1902. évi október hó 20. napján.

Najmányi Béla,

1916

kir. bír. végrehajtó.

Gyomorbetegeknek!

Mindazoknak, kik meghűlés vagy a gyomor túlterhelése nehezen emészthető, nagyon meleg, vagy nagyon hideg ételek vagy rendetlen életmód által gyomorbetegségben, u. m.

gyomorhurut, gyomorgöres, gyomorfájás, nehéz emésztés vagy elnyálkásodásban

szenvednek, egy házi szer ajánlatik, melynek kitűnő hatása már évek óta kipróbálva van. Ez az a

HUBERT ULLRICH-féle gyökér bor.

E gyökérbor kitűnő, gyógyképesnek elismert gyökérből, jó borral van készítve, erősíti és élénkíti az ember emésztési szervezetét, a gyökérbor elhárítja az emésztéssel zavarokat és elősegíti az új egészséges vér képzését.

A gyökérbort kelő időben használva, a gyomorbajt már csirában elfojtja. Nem szabadna tehát annak használatával késmi. Észleletek, mint fejfájás, felbűfűgés, gyomorgöres, feluvalkodás, rosszullét hanyással, melyek üdült gyomorbajoknál mindig gyakrabban lépnek föl, számtalanszor már néhányszori ivás után megszűnnek.

Székrekedés és annak kellemetlen következményei mint szoralmatlanság, valamint vartorlódás a máj, lép és végerszervezetben (hámor hoidál betegség) a gyökérbor által gyorsan eltávolítottik. A gyökérbor megszünteti az étvágytalanságot és könnyű székelés által elűvölti a gyomor és belekben felszaporodott idegen anyagokat.

Sovány, sápadt arczzint, vérhiányt, erőtlenséget,

legtöbbször rossz emésztés, csekély vérképzés és a máj beteges állapota okozza. Etvágytalanságnál, ideges bágyadságnál és kedélyeltompultságnál, valamint gyakori fejfájás, álmatlan éjjeliek következtében sok ember lassan elpusztul. Gyökérbor a gyengült életöröknek friss erőt ad. — Gyökérbort gerjeszti az étvágyat elősegíti az emésztést és táplálkozást, gyorsítja az anyagcserét és vérképzést, megnyugtató a feleslegzett idegeket és új életkedvet ad. Számos elismert és hálaírat bizonyítja ezt. — Gyökérbort kapható üvegekben 4 frt 150 és frt 2. — a gyógyszerárakban Arad, Kis-Szt-Miklós, Glogovász, Ó-Pécska, Némét Szt-Péter, Székessut, Vargyas, Monostor, Vinga, Oreczfalva, Fibi, Guttentbrunn, Mária-Radna, Lippa, Kovaszincz, Világos, Ágris, Ternova, Feusz, Nádas, Pankóta, Zaránd, Komlós, Ó-Szt-Anna, Uj-Szt-Anna, Kurtyos, Simánd, Szt-Márton, Máosa, Kovermas, Kunagota, Tornya, Battonya, Szemlak, Perjámos, Sándorháza, Pézrak, Knez, Billed, Bogaras, N.-Jósa, Gyertyámos, Kis-Beoskerék, Uj-Besse-nyő, Szt-András, Gyarmata, Temes-Rékás, Topoloveoz, Józseffalva, Belinöz, Lugos, Kizdia, Buttyin, Bokszeg, Boros-Jenő, Csermő, Kis-Jenő, Sikió, Székudvar, Elek, Kétegyháza, Gyula, Uj-Klyós, Apáza, Megeyes-Bodzás, Mező-Kovácsháza, Tót-Komlós, Orosháza, Mezőhegyes, Pityaros, Csanád-Palota, Nagylak, Egres, Szarv-Szt-Péter, Hatzfeld, Lovrin, Nagy-Kikinda, Szakálháza, Mehalia, Békés-Csaba, Temesvár stb., valamint minden nagyobb és kisebb helyen Magyarországnak és az összes ausztria-magyarországi városok gyógyszerárakban.

FÖLDES KELEMEN és HAJÓS ÁRPAD urak gyógyszerárak Aradon, 3 és több üveget eredeti áron Ausztria-Magyarország bármely helyére küldenek gyökérboraimat üvegekben.

Óvakodjunk utánzatoktól! 1888

Kérjük határozottan

HUBERT ULLRICH-FÉLE GYÓGYFÜBORT.

Aradi nyomda részvénytársaság.

Ajánlja
 kitűnően berendezett és
 jól felszerelt
NYOMDÁJÁT,
 hol mindennemű nyomdai
 munkák gyorsan és pontosan
 elkészíttetnek.

Báli meghívók,
 Tánczrendek,
 Belépti-jegyek,
 Esküvési és eljegyzési
 kártyák,
 Gyászjelentések,
 Üzleti körlevelek,
 Levélpapírok,
 Boritékok, stb. stb.

Méltányos árak!

Szép kivitel!

Ezt tessék olvasni!!

Néhány nyilatkozat a bel- és külföldről — egy pártolásra méltó aradi gyártmányról:

Knéz, 1902. ápr. 21.

Meer Mór és fia festékkereskedésének
 Aradon.

Az amerikai lakkal teljesen meg vagyok elégedve, mert még a legnevelvesebb időben is legkésőbbben egy óra alatt megszárad és a lányoma nem látszik meg rajta; szóval a hirdetésben nem ígér sokat. Tisztelettel

Wrede György,
 plébános.

(Németből fordítva.)

T. Meer Mór és fia uraknak
 Arad.

Kérem nekem ismét 5 kilót az Önök kitűnő padló lakkjából küldeni, gondolom, hogy a közép színűből volt.

Graz, 1902. márc. 11.

Arming Fanny
 kapitány özvegye.

(Németből fordítva.)

Meer Mór és Fia uraknak
 Aradon.

Sziveskedjenek legsürgősebben 200 kgr. amerikai padló lakkot és pedig 100 kgr. 1-est és 100 kgr. 2-est cizmemre küldeni.

Midőn kérem, hogy csak a szokott jó minőségben küldeni sziveskedjenek, elvárom mielőbb szállítási értesítésöket és jegyzek

Sarajevo, 1902. szept. 5.

Kiváló tisztelettel
 Steiner Jakob.

Kapható:

3 szép színben I Ko. tiszta súlyt tartalmazó üvegekben I kgrót I forintért

Temesvár, 1902. III/24.

Meer Mór és Fia festékkereskedő cégnek
 Arad.

Sziveskedjenek cizmemre postafordultával az Önök által feltalált s többszöri használat után kitűnőnek bizonyult 3 üveg szobapadló-lakkot küldeni (világos sárga.)

Dr. Szentkláray Jenő,
 apátkanonok.

(Németből fordítva.)

T. Meer Mór és Fia uraknak
 Arad.

Kérünk részünkre 10 kiló amerikai padló lakkot, sötét sárga színűt, a volt minőségben küldeni.

Weissenbach, (Felső-Ausztria) 1902. április 1.

Rötzer és Antosch.

Meer Mór és Fia

festéküzletében, Aradon.

BEDŐRSZÖLÉSRE CSUZ, RHEUMA ÉS IDEGFÁJDAIMAK ELLEN, AZ INAK ÉS IZMOK ERŐSÍTÉSÉNE.

KWIZDA FLUID. Kigyóvédjegy.

Tourista fluid. Kwizda köszvény fluidja.

Erősítés és erőmegújítás czéljából eredményt használják az összes turisták, kerékpárosok és lovagok nagyobb utak után. 388

1 üveg ára 2 kor. 1/2 üveg ára 1 kor. 20 fill.

Valódi minőségben kapható a gyógyszerárakban.

Főraktár:

Kwizda Ferencz J.

cs. és kir. ausztr. magy. rom. kir. és bolg. fejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész.

Korneuburg, Bécs mellett.

Oh jaj! Köhögés, rekedtség és elnyájkasodás ellen gyors és biztos hatásúak

Éljen!

Egger mellpasztillái, az étvágyat nem rontják és kitünő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR” GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Kapható Aradon: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hajós Árpád, Khudy József, Ring Lajos, Rozsnyay Matyas özv., Tábor Gyula, Vojtek Kálmán gyógyszerárakban és Vojtek és Welsz drogoistáknál.

Gyórokön: Masznyik Dániel gyógyszerárában.

Magy.-Pécskán: Mike József gyógyszerárában.

Ó-Pécskán: Bokazin János gyógyszerárában.

Simándon: Csiky Lukács gyógyszerárában.

Szilksón: Furedy Ede gyógyszerárában.

1884

Kukoricza morzsolók

kez- és erőhajtásra, egyszerű és kettős szerkezettel, szelelővel és szelelő nélkül.

Gabona-rosták, Konkolyozók (trieurök), kézi kezelésre való.

Széna- és szalmasajtók fekvően vagy kocsihoz szerelve,

Szeceksavágók, szabadalmazott kenőgyűrűs görgő csapágyakkal, igen könnyű járással, körülbelül 40 százalékos erőmegtakarítás mellett.

Répa- és burgonyavágók, Darálók, Takarmány-füllesztők.

Szállítható takarékJőző-üstök takarmány stb. részére zománczott vagy zománcz nélküli betétüstökkel, nyugvó helyzetű vagy szállítható, marha-takarmány és burgonya főzésére és füllesztésére, számos mező- és házigazdasági czélokra etc. továbbá

Cséplőgépek, járgányok, aczélekék, hengerek, boronák.

„AGRICOLA”

sorvetőgépek (tolókerék szerkezettel) mindennemű vetemény számára, váltókerékek nélkül dombon avagy síkon alkalmazható.

Önműködő, szabadalmazott permetező készülékek, a tormáncs és szegcs kiirtására és a gyümölcsfát megkárosító rovarok pusztítására, és a peronospora kiirtására legújabb szerkezetben készítenek és szállítanak

Mayfarth Ph. és Társa

gazdasági gépgyárak, vasöntödékek és vashámorművek

Alap. 1872. **BÉCS. II/1 Taborstrasse 71.** 850 munkás.

Kitüntetve több mint 450 arany ezüst és bronz éremmel, az összes nagyobb kiállításokon. — Részletes árjegyzék ingyen. — Képviselek és viszont elárulások kerestetnek. 1699

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezeket, a kik fiatalkori kihágások folytán nem bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nem bajokban, szellemi elgyöngülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a Staet Medical Institutnak az alatt jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelési czéljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen kigyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivétel nem tesz. Mindenki írhat érte bárhol magyarul, mire titoktartás mellett postafordultáva egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49 Elektron Building, Fort Wayne, Ind Amerika. A levelek mindig bérmentesítendők.

1570

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminisztérium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (XI. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főarúsitóknak árusítás végett kiadattak. — A Magyar kir. Pénzügyminiszterium által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.

Tizenegyedik Sorsjáték. 110.000 sorsjegy, 55.000 nyeresemény.

Első osztály Betét 12 korona Huzás: 1902. nov. 20. és 21.		Második osztály Betét 20 korona Huzás: 1902. decz. 17. és 18.		Harmadik osztály Betét 32 korona Huzás: 1903. január 13., 14. és 15.		Hatodik osztály Betét 24 korona Huzás: 1903. márczius 26-tól Április 22-ig.	
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Legnagyobb nyeresemény szerencsés esetben: Korona 1.000.000	
1 á	60000	1 á	70000	1 á	80000	(Egy millió) 1 jut. Kor 60000 60000 1 nyer. á 40000 40000 1 á 20000 20000 1 á 10000 10000 1 á 8000 8000 1 á 6000 6000 1 á 5000 5000 1 á 4000 4000 2 á 3000 6000 2 á 2500 5000 4 á 2000 8000 5 á 1500 7500 25 á 1000 25000 50 á 500 25000 405 á 200 81000 760 á 100 76000 1140 á 50 57000 30600 á 200 6120000 33.000 nyer. és jutalom Korona 10.555.000	
1 á	20000	1 á	25000	1 á	30000		
1 á	10000	1 á	10000	1 á	20000		
1 á	5000	1 á	5000	1 á	15000		
3 á	2000 6000	3 á	3000 9000	3 á	10000 30000		
5 á	1000 5000	5 á	2000 10000	5 á	5000 25000		
8 á	500 4000	8 á	1000 8000	8 á	2000 16000		
30 á	300 9000	20 á	500 10000	10 á	1000 10000		
100 á	100 10000	110 á	300 33000	120 á	500 60000		
3350 á	40 134000	4350 á	80 348000	4850 á	130 630500		
3500 ny. Kor.	263000	4500 ny. Kor.	528000	5000 ny. Kor.	916500		
Negyedik osztály Betét 40 korona Huzás: 1902. február 10., 11. és 12.		Ötödik osztály Betét 32 korona Huzás: 1903. márczius 4. és 5.					
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona				
1 á	90000	1 á	100000				
1 á	30000	1 á	30000				
1 á	20000	1 á	20000				
1 á	15000	1 á	15000				
3 á	10000 30000	3 á	10000 30000				
5 á	5000 25000	5 á	5000 25000				
8 á	2000 16000	8 á	2000 16000				
10 á	1000 10000	10 á	1000 10000				
120 á	500 60000	120 á	500 60000				
4850 á	170 824500	3850 á	200 770000				
5000 nyer. Kor.	1.120.500	4000 nyer. Kor.	1.076.000				

Az I. osztály huzása 1902. november hó 20. és 21-én tartatik meg. A huzások a Magyar kir. állami ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a Huzási teremben (IV., Eskü-tér, bejárat a Duna-utca felől). — Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1902. évi októb- r hó 26-án.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Lónyay. Hazay.

Fevilágosításokat teljesen ingyen ad a kiadóhivatal: József főherceg-ut 22. szám. Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozódásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban: József főherceg-ut 22. szám. Telefon szám: 151.

ezzen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 6 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk eláruló helyein.

Apró hirdetésekre szolgáló levelezőlapok kaphatók
Aradon:
Révész Nándor
 könyvkereskedésében, Szabadság-tér és Forray-utca sarok.
Ifj. Klein Mór
 könyvkereskedésében, Atzél Péter-utca.
Kerpel Izsó
 könyvkereskedésében, Andrassy-tér.
Kubina Béláné
 papírkereskedésében, Hunyadi-utca.
Keppich Zsigmond
 papírkereskedésében, Andrassy-tér.
Ozv. Hammerschlag L.-né
 dohánytőzsdéjében, Andrassy-tér.
Lészay Sándor
 dohánytőzsdéjében, Andrassy-tér.
Kis tőzsdében
 Templom-utca.
Kohn László
 Waggongyárban.
Hoffmann József
 műszerkereskedésében, Forray-utca.
Bauer Gyula
 dohánytőzsdéjében, Andrassy-tér.

Radnai-ut II. sz. ház
 egészben vagy részben kiadó. Értekezhetni Ferencz-tér 6, vagy Lázár Vilmos-utca 2. 1918

Eladó ház.
 Dezső-utca 1/a. számú félemeletes uri lakház szép kerttel előnyös áron eladó. Bővebbet a háztulajdonosnál. 1879

Tanulók
 heti fizetéssel felvételnek az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában és könyvkötészetében.

Egy jó forgalmu
 szatócs üzlet házzal együtt elköltözés miatt azonnal feltűnő olcsó áron eladó. Bővebbet Kapa-utca 27. szám. 1890

Ebéd és vacsorát
 esetleg teljes ellátást kaphat 1—2 fiatal ember intelligens családnál. Czim a kiadóhivatalban. 1898.

Czimek
 bármely ország- és szakmából, ajánlatok szétküldése és üzleti összeköttetések létesítése céljából (postadíj jótállással) Rosenzweig József és fia Nemzetközi Czimirodájában Budapest, V., Nádor-utca 13. sz. 1870
 Prospektus bérmentve.

Spiritus-izzólámpa. Minden régi petroleum lámpa átalakítható a szabadalmazott spiritusgázgövel izzólámpává. Ára a teljes készüléknek (csomagolás és bérmentes küldés 1 kor. 50 fill.) 7 kor. 50 fill. Külön elsőrendű transparenz izzótest 12 drb. 4 korona 50 fillér. Szesz izzófényű asztali lámpa 12 márka.
 Képes prospektus ingyen. 1720

M. STEIN
 Berlin W. Bülowstrasse 95/b.

Öregeknek és ifjaknak
 hasznos utbaigazításul szolgál a most újból megjelent és számos kiadást ért Dr. Müller (Med. Rath.) által írott **Megromlott ideg-, faj- és nem-rendszer** című könyve, amely jó tanácsokat ad ezen bajok ismertetésére és gyógykezelésére. 1075
 Egy korona 20 fillér bélyegeken történt előzetes beküldése esetén bérmentve küldi Curt Röber Braunschweig. 1850

Zálogcéduákat,
 tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz **DEUTSCH IZIDOR**

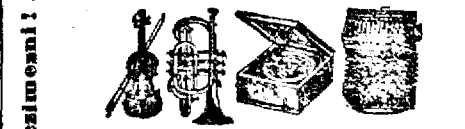
órás és ékszerész
ARAD, TEMPLOM-UTCZA
 Minorita-palota.
 Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!
Arad legnagyobb 1746
óra és ékszer-raktára.
 TELEFON 438

Iroda szolgál,
 ki magyarul és németül beszél és ír,
kerestetik.

Mindkét nyelven írt ajánlatok bizonyítvány másolatokkal el látva a 1900

Goldschmidt Mihály
 aradi céghez intézendők.

Vámmentes szállítás!

Carl Gottlob Schuster jun.
 nagy hangszergyára
Markneukirchen, 519.
 (Szászország.) 1717
 Alapított 1824. évben.

Hangszer katalogus ingyen.
 Cserét engedélyez.

Számos elismerő okirat Ausztria-Magyarország minden részéből.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy **Aradon**

kárpitos és diszítő-üzletet nyitottam.

Több éven át Budapest, Bécs, Berlin, Brüsszel és Párisban elsőrendű műtermekben dolgoztam, úgy, hogy azon kellemes helyzetben vagyok t. cz. rendelőimnek legkényesebb igényeinek is megfelelek. Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat, a leggyorsabbtól a legdiszesebb kivitelig a legjutányosabb árak mellett. Elvállalok olcsón **lakásberendezéseket** helyben és vidéken. Költözködések alkalmával butorcsomagolást, ugyszintén használt kárpitozott butorok újra áthuzását gyorsan és olcsón eszközölök.
 Egy jó házból való fiut tanulóml felveszek.
 Tisztelettel

Reiner J. Gyula
 kárpitos és diszítő 1818
 Thököly-tér 8/a. szám (Prolich-ház.)

Telefon 436.
 Ajánlják dusan felszerelt raktárakat
öntött-vas kályhákban
 és tűzhelyekben
Pöhm és Gedeon
 vaskereskedése 76
 Arad, Eötvös-utca és Szabadság-tér sarkán.

Varju Béla
 es. és kir. szab. műhangszer-ípar telepe
Budapest VIII., József-körút 20. sz.
 A székely-főváros valamint több zenekar és tüzoltótestület szállítója.
 Saját készítményű hangszerek, a. m.:

iskola-hegedűk	5 15	Trombiták	4 70
Kijátszott régi hegedűk	20 1000	Harmonikák	3 80
Fuvolák	3 80	Arisztónok	14 36

 Intóna 6 kótalappal 12, valamint mindennemű pengató, vonó és fuvó-hangszerekben.
Ozimbalmok,
 45 forinttól 300 forintig, hat évi jótállás mellett.
 Bárminemű hangszerek javítása.
 Olcsó árak. Pontos munka. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 1744

Uj hal-áruda!
 Van szerencsém a n. é. vevőimet úgy a n. b. közönséget értesíteni, hogy Aradon, a haltéren az „**Arany potyka**” helyiségében
élő és nyers halak
 bármely nagyságban és fajban a napi árfolyam szerint mindenkor nálam kaphatók. Postai megrendelések a legpontosabban utánvét mellett eszközölhetnek.
 Becses pártfogásáért esd
 tisztelettel
Widulovits Mária,
 302
 haláruda tulajdonos.

Állást keresők,
 valamint állásban levő

intelligens urak
 tekintélyes keresetre tehetnek szert a

Gizella Egyletnél
 és az
Első Biztosító Intézet Katonai szolgálat esetére 1916
 vezérképviselőségénél.

Megfelelő eredményt elérők állandó fizetésben részesülnek. Vidéki jelentkezők írásbeli elintéztést nyernek. Szóbeli felvilágosítás naponta 9—11 óráig nyerhető az aradi főügynökség irodájában, Andrassy-tér 3-ik szám, II. emelet.

Eladó!
 Egy jó forgalmu fodrász üzlet más vállalat miatt eladó. Czim a lap kiadóhivatalában. 1846

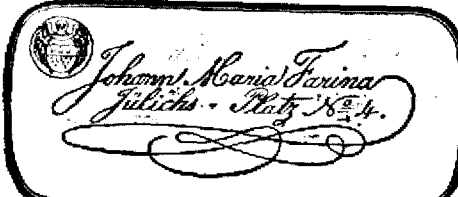
Egy jó forgalmu
 korcsma-üzlet teljes berendezéssel eladó. — Bővebbet a kiadóhivatalban. 1859

Epilepsia.

Aki epilepsiában, ideges görcsökben, vagy egyéb idegbetegségben szenved, kérjen az erre vonatkozó könyvecskét, amely ingyen és bérmentve kapható: **Schwann-Apotheke, Frankfurt a/M.** 1909

Egy emeletes bérház
 és két földszintes ház, első még 10 évig adómentes, Arad városának legélénkebb helyén, előnyös feltételek mellett külön eladó. — Bővebbet Gróf Leiningen-utca 11. sz. alatt. 1847

Valódi kölni vizem
 a föld minden részén ismeretes az aluli törvényesen bejegyzett védjegy alatt:

Köln, Johann Maria Farina Jülich-Platz No. 4.
 Utvári szállítója ő felsége I. Ferencz Józsefnek, Ausztria császárnak és Magyarország királyának, továbbá több császári és királyi udvaroknak. 1850

NEUMANN M.

férfi-, fiu- és gyermek-ruha telepe

ARADON,

Andrássy-tér, a Fehér Kereszttel szemben.

csász. és kir. udvari szállító

Dusan felszerelt raktár az elősmert legjobb minőségű készárúban.

1502

Mérték szerinti megrendelések kifogástalan kivitelben készítettnek.

Szabott árak.

Alapított 1845.

Telefon szám 457.

Szabott árak.

Telefon 137. sz.

Legjobb minőségű teljesen száraz
I. oszt. 7 láb hosszú

tölgy szőlőkaró,

I. osztályu

bükk hasáb tűzifa,

továbbá mindentféle tölgy vágott

és faragott épületfák

a legjutányosabb árakban kaphatók

Kerskovitz Jg. és fiai

1894

cégnél

Aradon, Boros Béni-tér 11. sz.

Uraságoktól levetett
téli és nyári ruhákat

a legmagasabb áron veszek.

Kivánatra házhoz is megyek.

Továbbá használt butorokat is ve-
szek és olcsó áron eladok. 1828

Menczer Márton

Arad, Petőfi-utca 7. sz.

Gurahonezi
portlandcement

egyedüli magyar gyártmány, mely a
magyar mérnök- és építész-egylet ál-
tal megszabott normáit 60—70 szá-
zalékkal felülmúlja, rendkívül finom
örlésben, kis és nagy mennyiségben,
gyári áron kapható

Kriszta János Arad, nagyvárad-ut 12. és
Az Arad-csanádi Egyesült Vasutak
szertáránál

Arad állomás mellett.

Megrendeléseket az Arad-csanádi Egye-
sült Vasutak központi irodája is elfo-
gad és a cementet kivánatra házhoz
szállítja. 1849

Jó állapotban levő

kisebb

gőzmalmot

keresek

bérbevitel céljából.

Czim a kiadóhivatalban. 1876

Feltűnő eredmény érhető el

a Hajós-féle

Ibolya-Créme

használatát által, mely egy pár nap alatt elmulaszt Széplő, májfolt, bi-
bíros, bőrvörösséget és mindennemű arczfoltosságot. E remek
ártalmatlan cosmeticus szer a bőrben teljesen felszívódik, minek követke-
zésben a hatás bámulatos gyorsasággal áll be.

==== Nappal is használható! ====

A párisi és londoni hygienicus kiállításokon aranyérmekkel kitüntetve.

Ára egy tégelynek 50 kr.

Ibolya-crème szappan 35 kr. Ibolya hölgypor fehér, rózsás és orám színben
egy drb. 60 krajczár.

Ibolya tej (Eau de Violette de Hajós) egy üveg 50 krajczár.

☞ Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól! ☜

Bevásárlásnál csakis HAJÓS féle készítményeket tessék elfogadni.

Olcsóbb ajánlat, mint hamisítvány visszautasítandó!

Kapható a készítő feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában 652

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Aradon: **Vojtek Kálmán**, **Tábor Gyula**, Pécskán: **Adler Gy. Lajos**, Simándon: **Csikó Lukács** gyógyszerész uraknál.

Nagyszebeni Földhitelintézet.

A legelőnyösebb feltételek mellett engedélyezünk

jelzálogkölcönöket

30%, 35, 40% és 50 évi visszafizetésre (amortisátóra) féléves részletek-
ben, melyekben egy a kamat, mint a tőke törlesztése befoglaltatik.

A kölcsönök készpénzben a záloglevelek teljes névérték-
ben fizetnek ki.

A kölcsönök közvetítését eszközli megbízottunk

Szücs F. Vilmos Aradon,

ki is mindennemű felvilágosítással szolgál.

Nagyszebeni Földhitelintézet.

Hivatkozva a fenti hirdetésre, kérem a t. jelzálog kölcsönt
kereső közönséget, hogy úgy mint eddig, továbbra is bizalommal
forduljon ügyeivel hozzám, elvem mindenkor a közönség szolid ki-
szolgálása volt s marad is

A bekebelezési költségeket kivánatra előlegezem, díjazásom
utólagos.

Tisztelettel

SZÜCS F. VILMOS

Ingatlan és földhitel kölcsönintézet 1496

Arad, Boros Beni-tér 22. sz. (Spielmann-ház) I. emelet.

STERN M. A.

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos

női-felöltő áruháza.

Nagy választék a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Ujdonságok naponta érkeznek.

2608

ALAPITTATOTT 1875.

TELEFON 238.